UUDISTUVA YK JA SUOMEN VAIKUTTAMISEN SUUNNAT

Keskustelupaperi
Kehityspoliittiselle toimikunnalle

Kehityspoliittisen toimikunnan julkaisuja 2026:2

Mia Seppo, Jaana Vormisto ja Elina Tran-Nguyen

KEHITYSPOLIITTINEN TOIMIKUNTA

Sisällys

1. Johdanto 3
2. YK80-uudistuksen tavoite ja sisältö 5
3. Suomen osallistuminen YK80-prosessiin 13
4. YK80-uudistuksen keskeiset haasteet 24
5. Suomen vaikuttamistyö tulevaisuuden YK:n rakentamiseksi 28
Lähteet 35

1. Johdanto

Tämän keskustelupaperin tarkoituksena on antaa selkeä ja tiivis katsaus käynnissä olevasta Yhdistyneiden kansakuntien (YK) uudistamisprosessista eli YK80-aloitteesta ja Suomen siihen liittyvästä vaikuttamistyöstä. Julkaisun laadintaa on ohjannut pääkysymys: Millainen YK-reformin lopputulos palvelisi parhaiten Suomen kehityspolitiikan pitkän aikavälin päämääriä ja parantaisi YK-järjestelmän tehokkuutta ja tuloksellisuutta erityisesti maatasolla? Tarkastelun keskiössä on ollut YK80-prosessin kestävän kehityksen pilariin liittyvät uudistukset.

YK80-uudistusprosessi on Suomen kehityspolitiikan kannalta erittäin tärkeä ja ajankohtainen aihe. Suomi on ollut YK:n jäsen vuodesta 1955 ja se on niin kehityspolitiikassaan kuin laajemminkin ulko- ja turvallisuuspolitiikassaan painottanut pitkäjänteisesti monenkeskisen yhteistyön ja YK:n merkitystä. Kuluneella vuosikymmenellä vahvistuneet murrokset globaalissa toimintaympäristössä ovat kuitenkin tuoneet YK:n toimintaan kasvavia haasteita. Konfliktien lisääntyminen, ilmastokriisin ja luontokadon paheneminen, monenkeskisen järjestelmän kasvava kyseenalaistaminen, nopeasti etenevä teknologiamurros sekä kehitysrahoituksen raju väheneminen ovat tehneet välttämättömäksi uudistaa ja kehittää YK-järjestelmää kokonaisuudessaan. YK:n uudistusten onnistuminen on oleellista, jotta se pystyy säilyttämään roolinsa jäsenmaidensa merkityksellisenä yhteistyöfoorumina ja saamaan aikaan konkreettisia parannuksia ihmisten ja ympäristön hyvinvoinnissa.

Julkaisun toivotaan palvelevan poliittisia päättäjiä, valtionhallintoa, Kehityspoliittista toimikuntaa ja sen jäsentahoja, järjestöjä sekä muita asiasta kiinnostuneita Yhdistyneisiin kansakuntiin ja kestävään kehitykseen liittyvässä vaikuttamistyössä ja muissa toimissa.

Keskustelupaperi koostuu johdannon lisäksi neljästä kokonaisuudesta. Luvussa kaksi käsitellään YK80-uudistuksen tavoitteita ja sisältöä, ja luvussa kolme keskitytään Suomen tekemään vaikuttamistyöhön uudistusprosessissa. Luku neljä tarkastelee uudistuksen keskeisiä haasteita, ja luvussa viisi nostetaan esille asioita, joihin Suomen tulisi jatkossa kiinnittää huomiota.

Keskustelupaperi on valmisteltu ulkoministeriön yhteydessä toimivan Kehityspoliittisen toimikunnan (KPT) toimeksiantona. Valtioneuvoston KPT:stä antaman asetuksen mukaan toimikunnan tehtäviin kuuluu tehdä tunnetuksi kehityspolitiikan ajankohtaisia kysymyksiä sekä edistää kestävää kehitystä tukevaa päätöksentekoa, jolla vaikutetaan kehittyvien maiden tilanteeseen. YK80-teema on toimikunnan valitsema aihe, josta toivotaan lisää informoitua keskustelua ja monenkeskisyyttä vahvistavaa kansainvälistä vaikuttamistyötä.

Julkaisu on toteutettu kolmen riippumattoman kestävän kehityksen ja monenkeskisen yhteistyön asiantuntijan yhteistyönä toimikunnan jäsenistöstä koostuvan ohjausryhmän ohjauksessa kesä–lokakuussa 2026. Keskeisenä aineistona ovat olleet YK80-uudistusprossessia käsittelevät YK:n asiakirjat ja prosessiin liittyvä muu aineisto, luottamukselliset haastattelut sekä ohjausryhmän kokouksissa ja ohjausryhmälle järjestetyssä työpajassa käydyt keskustelut. Ohjausryhmään kuuluivat KPT:n ja ohjausryhmän puheenjohtaja, kansanedustaja Sofia Vikman (kok.), ohjausryhmän varapuheenjohtaja, kansanedustaja Sari Tanus (kd), Jaakko Haikonen (STTK), Jaana Hirsikangas (Suomen UN Women), Marikki Karhu (KPT:n sihteeristö), kansanedustaja Jani Kokko (sd.), Piia Immonen-Seuguenot (OKM), Kamomilla Ilmonen (Väestöliitto), Marjaana Kokkonen (YM), Helena Laukko (YK-liitto), Satu Leino (STM), Milla Pirttilahti (kokoomuksen eduskuntaryhmä), Roosa Rantala (Suomen Lähetysseura), Silla Ristimäki (Fingo), Suvi Virkkunen (SPR), Katri Suomi (Kirkon Ulkomaanapu) ja Maria Suokko (UM).

2. YK80-uudistuksen tavoite ja sisältö

Tavoitteena yhtenäisempi ja tehokkaampi YK

YK:n pääsihteeri António Guterres kuvaa vuonna 2021 julkaistussa Our Common Agenda -raportissa visiotaan siitä, millaista YK:ta ja monenkeskistä järjestelmää hän haluaa rakentaa. Hän puhuu uudistuneesta YK:sta, joka vastaa uuden aikakauden tarpeisiin ja joka suuntautuu ulospäin sen sijaan, että keskittyisi omiin rakenteisiinsa. Hän puhuu YK:sta, joka kykenee mukautumaan maailmanlaajuisiin haasteisiin ja yhdistämään ihmisiä ja instituutioita yli organisaatio-, sektori- ja maarajojen sekä kokoamaan laajasti yhteen osaamista ja kumppanuuksia. Uudistuneen YK:n onnistumista mitataan yksittäisten järjestöjen toiminnan sijaan sillä, millaisia tuloksia ja muutoksia YK saa yhdessä aikaan ihmisten ja maapallon hyvinvoinnissa. Samanlaisia suuntaviivoja nousee esille myös vuoden 2024 YK:n tulevaisuushuippukokouksessa hyväksytyssä Pact for the Future -sopimuksessa, joka peräänkuuluttaa monenkeskisen järjestelmän ja YK:n kehittämistä inklusiivisemmaksi, tuloksellisemmaksi ja tarkoituksenmukaisemmaksi.

Näiden visioiden ja tavoitteiden toteuttamiseksi ja jatkona vuonna 2017 aloitetuille uudistuksille António Guterres käynnisti maaliskuussa 2025 koko YK-järjestelmän kattavan YK80-uudistusprosessin. Sen tavoitteena on kehittää ja muuttaa YK:n rakenteita ja toimintamalleja vastaamaan tehokkaammin ja johdonmukaisemmin nopeasti muuttuvan maailman kasvaviin

haasteisiin ja edistämään siten tuloksellisesti kestävää kehitystä maailmassa. Uudistuksella tavoitellaan YK:n sisäisten päällekkäisyyksien, pirstaleisuuden ja hallinnollisen taakan vähentämistä sekä toiminnan eri osa-alueiden välisen yhteistyön ja keskinäisen johdonmukaisuuden vahvistamista. Tavoitteena on myös tukitoimintojen järjestelmänlaajuinen tehostaminen sekä YK:n digitaalisen ja tietoperustaisen toimintakyvyn vahvistaminen.

YK:n jäsenmaat ovat osallistuneet prosessiin yleiskokouksissa, johtokunnissa, vetämissään komiteoissa ja muilla foorumeilla käytävissä keskusteluissa. Myös kansalaisyhteiskunnan toimijat ja muut sidosryhmät ovat osallistuneet uudistuksista käytäviin laajempiin keskusteluihin muun muassa niille järjestetyissä vuoropuhelutilaisuuksissa, virallisten YK-foorumien sivutapahtumissa sekä tekemällä kannanottoja uudistusten sisältökysymyksistä ja kansalaisyhteiskunnan osallistumisesta.

YK:n rakenteet

YK:n pääelimiä ovat yleiskokous, turvallisuusneuvosto, talous- ja sosiaalineuvosto, huoltohallinto-neuvosto, kansainvälinen tuomioistuin ja sihteeristö. Niiden lisäksi YK-järjestelmään kuulu laaja joukko:

- ohjelmia ja rahastoja, kuten YK:n lastenrahasto (UNICEF), YK:n ympäristöohjelma (UNEP) ja Maailman ruokaohjelma (WFP)
- erityisjärjestöjä, kuten Kansainvälinen työjärjestö (ILO), Maailman terveysjärjestö (WHO) ja YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö (UNESCO)
- muita YK-organisaatioita, kuten YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR) ja YK:n tasa-arvojärjestö (UN Women)
- yhteistyöorganisaatioita, kuten Kansainvälinen atomienergiajärjestö (IAEA) ja Maailman kauppajärjestö (WTO)

Maailman mullistukset ja rahoitusongelmat luovat uudistuspaineita

YK perustettiin toisen maailmansodan jälkeen kansakuntien yhteistyöjärjestöksi, jonka tavoitteena oli suojella maailmaa uusilta sodilta. Vuosikymmenten varrella sen toiminta ja rakenteet ovat laajentuneet kattamaan rauhan ja turvallisuuden ylläpitämisen lisäksi ihmisoikeuksien, humanitaarisen avun, kestävän kehityksen ja kansainvälisen oikeuden edistämisen.

Vuonna 2015 YK:n yleiskokouksessa hyväksytty kestävän kehityksen Agenda 2030 loi kokonaisvaltaisen ja vahvasti eteenpäin suuntaavan globaalin viitekehyksen YK:n, jäsenvaltioiden ja muiden sidosryhmien kehitystoimille. Lisääntyneet konfliktit, paheneva ilmastokriisi, luontokato, koronapandemia, monenkeskisen järjestelmän kasvava kyseenalaistaminen sekä teknologiamurros ovat kuitenkin tällä vuosikymmenellä yhä vahvemmin haastaneet Agenda 2030:n toimeenpanoa ja lisänneet merkittävästi painetta uudistaa ja kehittää YK-järjestelmää kokonaisuudessaan.

YK:n uudistuspaineita ovat lisänneet myös mittavat muutokset kehitysrahoituksen tasossa ja painotuksissa. Vuonna 2025 virallinen kehitysrahoitus laski maailmanlaajuisesti peräti 23,1 prosenttia edellisvuodesta, millä on ollut merkittävät vaikutukset erityisesti vähiten kehittyneisiin maihin ja terveyssektorin työhön.[1] Myös Suomen varsinaisesta kehitysyhteistyöstä on leikattu laskutavasta riippuen noin 20–30 prosenttia vuoden 2023 tasoon verrattuna.

Samanaikaisesti rahoittajamaat painottavat kehitysyhteistyössään yhä vahvemmin kauppaa tukevaa yhteistyötä ja viennin edistämistä kehittyviin maihin. Tämä kehitys voi siirtää rahoitusta ja huomiota vähiten kehittyneistä maista keskitulotason maihin, joissa kaupallisen yhteistyön edellytykset ovat usein paremmat. Vähiten kehittyneiden maiden erityistarpeet edellyttävät kuitenkin pitkäjänteistä kehitysyhteistyötä ja tukea, jota kaupallisesti suuntautunut rahoitus ei yksin pysty tarjoamaan.

YK:n uudistuspaineita ovat lisänneet myös mittavat muutokset kehitysrahoituksen tasossa ja painotuksissa.

1 Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) mukaan terveyssektorin kehitysyhteistyössä rahoitustason on ennustettu laskevan vuosina 2024-2026 jopa 29-46 prosentilla.

Näillä mittavilla kehitysrahoituksen muutoksilla on merkittävät vaikutukset myös YK-järjestelmään. Vuosien 2024 ja 2026 välillä YK:n kokonaisrahoituksen on arvioitu laskeneen yli 14 miljardilla eurolla eli lähes neljänneksellä samalla, kun lisääntyneet konfliktit ja muut humanitaariset kriisit ovat kasvattaneet rahoitustarvetta. Erityisesti korvamerkitsemättömän rahoituksen osuus on romahtanut. Vuonna 2025 YK-järjestelmän yleisrahoitus (core funding) laski 27 prosentilla. Samanaikaisesti korvamerkityn rahoituksen osuus on noussut 88 prosenttiin YK:n vapaaehtoisesta kokonaisrahoituksesta. Korvamerkityn rahoituksen erittäin korkea taso on heikentänyt YK:n ja sen eri organisaatioiden kykyä ohjata toimintaansa ketterästi nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä. Samalla se on myös selkeä riski YK:n ydinrakenteille, jotka turvaavat muun muassa toiminnan ja tulosten seurannan sekä tilivelvollisuustoiminnot.

Jatkoa aiemmille uudistuksille

YK80-uudistus on jatkoa vuonna 2017 aloitetuille uudistuksille. Kestävän kehityksen pilariin liittyvissä YK:n jäsenmaiden hyväksymissä uudistuksissa painottui tuolloin YK:n maa- ja aluetason koordinaation ja yhteistyön vahvistaminen sekä tarvepohjaisen asiantuntijatuen kehittäminen (Resoluutio 72/279, lisätietoa taulukossa 1). Näiden aiempien kestävän kehityksen pilariin liittyvien uudistusten myötä riippumaton maakoordinaattorijärjestelmä (*Resident Coordinator System*) vastaa nykyisin YK:n maatiimien johtamisesta yli 160 maassa, ja aluetason yhteistyörakenteet on luotu YK:n kaikille toiminta-alueille. Maakoordinaatiota ohjaa keskustasolla YK:n pääsihteerin alaisuuteen perustettu kestävän kehityksen koordinaatioyksikkö (*Development Coordination Office*). Myös YK:n järjestelmänlaajuinen riippumaton arviointi on vahvistunut YK:n kestävän kehityksen ryhmän evaluaatiotoimiston perustamisen myötä.

YK80-uudistus on jatkoa vuonna 2017 aloitetuille uudistuksille.

Vuonna 2017 käynnistetty YK:n kehitysjärjestelmän uudistus on siis vahvistanut maatason koordinaatiota sekä yhteistä analyysiä ja suunnittelua, mutta sen keskeiset tavoitteet ovat toteutuneet vain osittain. Vuonna 2025 valmistuneen riippumattoman järjestelmänlaajuisen arvioinnin mukaan YK-järjestöjen maaohjelmat ovat pääosin linjassa kansallisiin prioriteetteihin perustuvien yhteistyökehysten kanssa, mutta yhteistyökehykset eivät ole vielä muodostuneet järjestöjen ohjelmavalintoja ja toimeenpanoa tosiasiallisesti ohjaavaksi välineeksi. Arviointi nostaa keskeisiksi esteiksi järjestökohtaiset ohjaus- ja vastuurakenteet, yhteistyöhön kannustavien mekanismien puutteet sekä hajanaisen rahoituksen. Nämä löydökset osoittavat, että maatason yhteistyön vahvistaminen edellyttää myös globaalin tason ohjauksen, rahoituksen ja kannustimien uudistamista. YK80-uudistusprosessin tavoitteena onkin tarttua näihin aukkoihin ja jatkaa jo aloitettua työtä.

YK80-uudistuksen keskeiset osa-alueet

YK80-uudistus rakentuu kolmesta osa-alueesta, joita kutsutaan työlinjoiksi:

- Työlinja 1: YK:n sihteeristön toiminnan tehostaminen
- Työlinja 2: YK:n eri toimijoiden mandaattien elinkaaren hallinnan parantaminen
- Työlinja 3: Rakenteelliset ja ohjelmalliset uudelleenjärjestelyt

Kolmas työlinja keskittyy rauhan ja turvallisuuden, humanitaarisen toiminnan, kestävän kehityksen ja ihmisoikeuksien pilareiden sisäisiin uudistuksiin sekä pilareiden välisiä yhteyksiä vahvistavien lähestymistapojen kehittämiseen globaalilla, alueellisella ja maatasolla. Lisäksi YK:n järjestelmänlaajuisissa tukitoiminnoissa tehdään operationaaliseen tukeen, teknologiaan, tiedonhallintaan, koulutukseen ja tutkimukseen sekä rahoitukseen liittyviä uudistuksia (ks. kuva 1).

Kestävän kehityksen pilarin uudistuksissa jatketaan YK:n maatiimien ja maakoordinaattorijärjestelmän kehittämistä uudelleenjärjestelyin sekä aluetason yhteistyörakenteiden ja -käytäntöjen vahvistamista. Maatason toiminnan kehittämisen ja resurssitehokkuuden vahvistamisen kannalta tärkeitä uudistuksia ovat myös YK:n yhteisen tarvepohjaisen asiantuntijatuen jatkokehittäminen ja vahvistaminen sekä uusien YK:n yhteisten osaamiskeskusten perustaminen. Sihteeristön tasolla tukea YK:n maatiimeille kehitetään vahvistamalla makrotaloudellisen analyysin saatavuutta sekä täsmentämällä tukea vähiten kehittyneille maille, sisämaavaltioille ja pienille saarivaltioille.

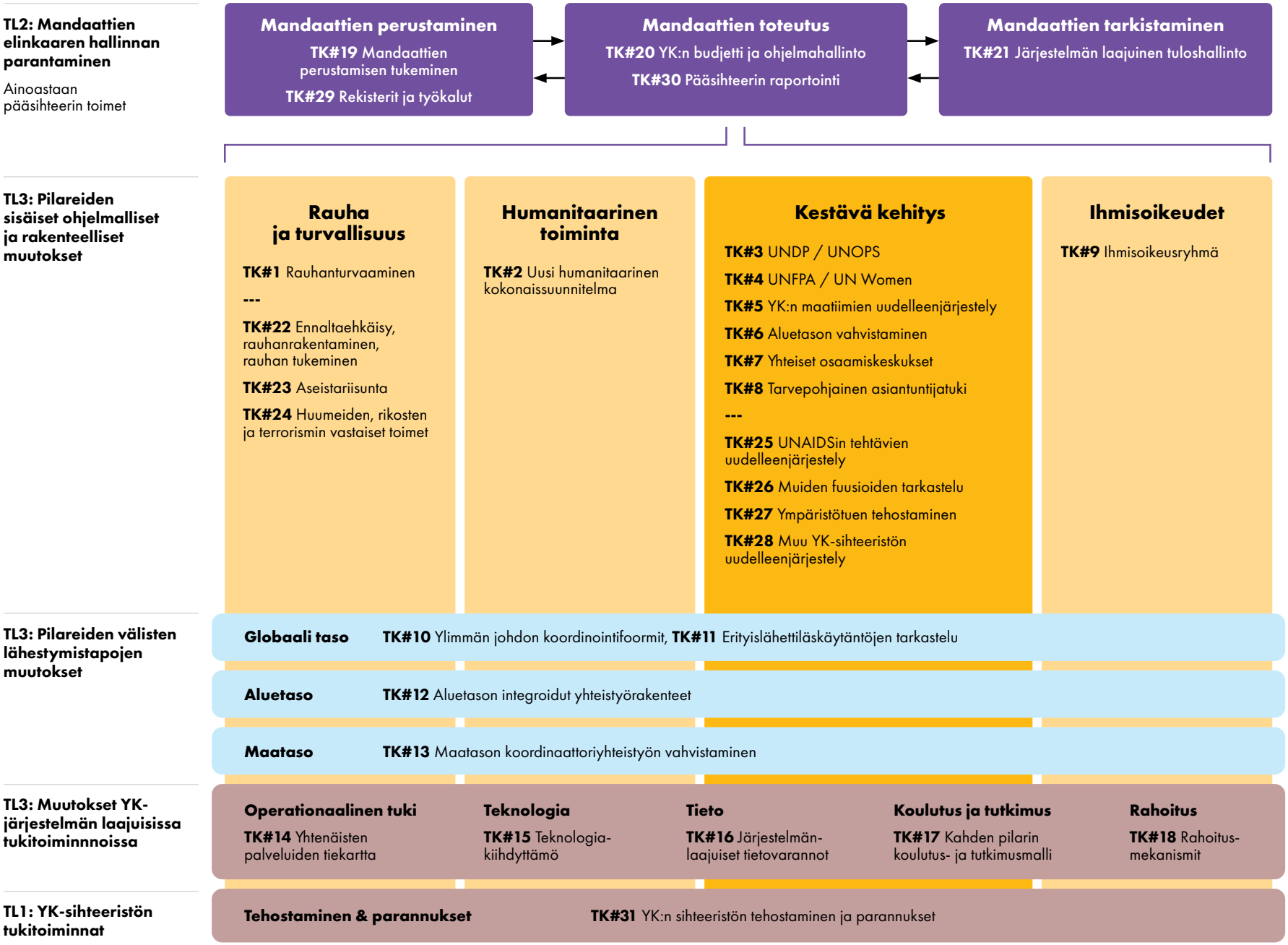
Uusina asioina kestävän kehityksen pilarin tarkastelussa on myös YK:n toimijakentän pirstoutuneisuuden vähentämiseen tähtäävät uudistukset, joita ovat mahdolliset YK:n tasa-arvojärjestön (UN Women) ja YK:n väestörahaston (UNFPA) sekä YK:n kehitysohjelman (UNDP) ja YK:n projektipalveluiden toimiston (UNOPS) fuusiot. Myös YK:n yhteisen aids-ohjelman (UNAIDS) toiminta saatetaan integroida muiden järjestöjen työhön.

Humanitaarisen toiminnan ja kestävän kehityksen uudistuksilla on vahvoja keskinäisiä linkityksiä.

Uudistuksiin kuuluu myös jäsenvaltioille ympäristökysymyksissä annettavan tuen virtaviivaistaminen. Tuen merkitys kestävän kehityksen edistämisessä on yhä tärkeämpi. Pyrkimyksenä on eri YK-toimijoiden yhtenäisyyden edistäminen ja globaalin ympäristöyhteistyön vahvistaminen ja valtavirtaistaminen kaikilla tasoilla.

YK80-uudistuksen työpaketissa 2 valmistellaan uutta humanitaarisen yhteistyön mallia, jonka tavoitteena on nopeuttaa avun toimittamista, vähentää päällekkäisyyksiä ja vahvistaa humanitaarisen toiminnan vaikuttavuutta. Työpaketti rakentuu YK:n hätäapukoordinaattorin keväällä 2025 käynnistämän humanitaarisen avun uudistusaloitteen pohjalle (humanitarian reset). Uudistuksissa painotetaan humanitaarisen avun suunnittelun ja koordinoinnin yksinkertaistamista, yhteisten palvelujen ja toimitusketjujen kehittämistä sekä järjestöjen välisen työnjaon ja tiedonvaihdon vahvistamista. Humanitaarisen toiminnan ja kestävän kehityksen uudistuksilla on vahvoja keskinäisiä linkityksiä. Molemmissa pyritään keventämään rakenteita ja prosesseja sekä vahvistamaan järjestöjen välistä yhteistyötä ja yhteistä toimintakykyä. Kriisialueilla tavoitteena on sovittaa yhteen välitön humanitaarinen apu, varhainen toipuminen ja pitkäjänteinen kehitysyhteistyö tavalla, joka vahvistaa paikallisia valmiuksia ja vähentää humanitaarisen avun tarvetta pitkällä aikavälillä.

YK80-UUDISTUKSEN OSA-ALUEET JA TYÖKOKONAISUUDET

Kuva 1: Kokonaiskuva YK80-uudistuksen eri osa-alueista ja työkokonaisuuksista.
Lyhenteiden selitykset: TL = työlinja (work stream), TK = työkokonaisuus (work package).
Muokattu käännös lähteestä: United Nations. (November 24, 2025). United to Deliver: UN80 Initiative. Action Plan.

Taulukko 1: Yhteenveto kestävän kehityksen pilarin uudistusten työkokonaisuuksista ja niiden etenemisestä.

Kestävän kehityksen pilarin työkokonaisuudet (TK)	Jatkumoa vuoden 2017 uudistukselle vai uusi aloite	Lokakuuhun 2026 mennessä tehdyt toimet ja päätökset
TK# 3: UNDP:n ja UNOPSin fuusio	Uusi aloite	Ei julkistettuja päätöksiä. Analyysi erilaisista rakenteellisista fuusioratkaisuista ja muista uudistusvaihtoehdoista valmistui toukokuussa 2026. UNDP:n, UNFPAn ja UNOPSin johtokunta pyysi kesäkuussa ulkopuolista lisäselvitystä (DP/2026/25).
TK#4: UNFPAn ja UN Womenin fuusio	Uusi aloite	Ei päätöksiä. Huhtikuussa 2026 valmistui analyysi mahdollisen fuusion hyödyistä, riskeistä ja kompromissitarpeista. Kolmoisjohtokunta (UNDP/UNFPA/UNOPS) pyysi kesäkuussa lisäselvitystä (DP/2026/25). Elokuun kokouksissaan sekä kolmoisjohtokunta että UN Womenin johtokunta päätyivät siihen, ettei päätöstä fuusioista pystytty tekemään sillä hetkellä käytettävissä olleiden tietojen pohjalta (UNW/2026/6).
TK#5: YK:n maatiimien uudelleenjärjestely	Jatkumoa vuoden 2017 uudistuksille (Resolutions 71/243, 72/279, 75/233, 76/4, 77/184, 80/155, 79/226)	ECOSOCin päätös (E/RES/2026/22) heinäkuulta 2026 lisää jäsenmaitten ohjausta maatason toiminnassa. Maakoordinaattorijärjestelmää ja YK:n maatiimien kokoonpanoa pyritään mukauttamaan paremmin maiden erilaisiin tarpeisiin ja toimintaympäristöihin (kohta 6). Maiden tulee voida hyödyntää joustavasti koko YK-järjestelmän asiantuntemusta (kohdat 10–14). Mahdolliset muutokset maatiimien läsnäoloon ja kokoonpanoon tehdään yhteistyössä ja yhteisymmärryksessä isäntämaan kanssa, kansallista omistajuutta kunnioittaen YK:n maakoordinaattorin fasilitoiman vuoropuhelun pohjalta (kohdat 13–15).
TK#6: Aluetason uudelleenjärjestely	Jatkumoa vuoden 2017 uudistuksille (Resolutions 71/243, 72/279, 75/233, 79/226)	Ei päätöksiä. Laajojen analyysien ja jäsenvaltioiden kanssa eri foorumeilla käydyn vuoropuhelun sekä YK:n sisäisten konsultaatioiden pohjalta on määritelty uudelleenjärjestelyn periaatteita, rakenteita ja suosituksia päätöksentekoa varten.
TK#7: Yhteiset osaamiskeskukset	Uusi aloite	Ensimmäinen pilottivaihe käynnissä, jossa on mukana 3 keskusta: kauppa ja alueellinen integraatio; tuottava transformaatio ja strateginen ennakointi. Pilotoinnista saatujen kokemusten ja oppien pohjalta on tarkoitus julkistaa yhteisten osaamiskeskusten skaalautuva täytäntöönpanokehys joulukuussa 2026.
TK#8: Yhteiset osaamiskeskukset	Jatkumoa vuoden 2017 uudistuksille (Resolutions 71/243, 72/279, 75/233, 79/226)	Pilottivaihe käynnissä kuudessa maassa yhteisen SDG-rahaston (Joint SDG Fund) tukemana. Koko YK-järjestelmän kattava asiantuntemuskatalogi, instrumentit ja protokollat oli määrä julkistaa YK:n yleiskokouksen yhteydessä syyskuussa 2024.
TK#25: UNAIDSin tehtävien uudelleen-järjestely	Uusi aloite	UNAIDSin koordinaatiojohtoryhmä käsitteli kokouksessaan kesä-heinäkuussa 2026 ohjelman tehtävien uudelleenjärjestelystä tehtyä selvitystä (UNAIDS/PCB (58)/26.17). Raportissa painotetaan sidosryhmäkonsultaatioissa vahvasti esille tullutta YK:n aids-työn jatkuvuuden turvaamisen tärkeyttä. Päätösvalmistelu on käynnissä raportin pohjalta ECOSOCin marraskuun 2026 istuntoa varten.
TK#26: Muiden sulautusten tarkastelu	Uusi aloite	Muita kuin työsuunnitelmaan spesifisti sisällytettyjä sulautuksia ei ole ehdotettu.
TK#27: Ympäristö-kysymyksiin liittyvän tuen tehostaminen	Uusi aloite	Ympäristökysymyksissä jäsenmaille annettavan tuen toteutusjärjestelyjä on arvioitu, ja sen pohjalta esitettiin suosituksia rakenteellisista muutoksista ja tieteelliseen näyttöön perustuvan ohjelmatyön vahvistamisesta kesäkuussa 2026. Pääsihteeri julkaisi asiasta tietokatsauksen lokakuussa 2026.
TK#28: Muu YK:n sihteeristön uudelleenjärjestely	Jatkumoa vuoden 2017 uudistuksille (Resolutions 71/243, 79/226)	Sihteeristön laajuiset kartoitukset ja kuulemiset vähiten kehittyneille maille, sisämaan valtioille sekä pienille saarivaltioille annettavasta tuesta on tehty, suositukset keskustelussa jäsenvaltioiden kanssa uudelleenjärjestelyalueiden tunnistamiseksi. Uusi malli on tarkoitus esittää pääsihteerille vuoden 2027 toisella neljänneksellä. Makrotalousanalyysin kapasiteettikartoitus on tehty ja sen pohjalta valmistellaan yhden luukun periaatteella toimivaa tukipalvelumallia.

3. Suomen osallistuminen YK80-prosessiin

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan selonteot ja YK

Ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa (2024) käsitellään Suomen YK-strategiaa. Sen ydinviestejä ovat, että sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän säilyttäminen on kansallinen etu ja että Suomi puolustaa ja vahvistaa tämän järjestelmän toimintakykyä. YK:n päätehtäviksi nähdään rauhan ja turvallisuuden, ihmisoikeuksien sekä kestävän kehityksen edistäminen. Suomen halu vahvistaa YK:n toimintakykyä, samoin kuin Suomen tuki järjestelmän tehokkuuden, vastuullisuuden, edustavuuden ja läpinäkyvyyden parantamiselle nostetaan esille. YK-strategiaa toteutetaan myös kehityspolitiikan ja kehitysyhteistyön keinoin. Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteossa (2024) todetaan, että YK-järjestöjen työssä sekä vaikuttamistyössä keskitytään Suomen vahvuusalueisiin, joita ovat naisten ja tyttöjen oikeudet, koulutus sekä ilmastotoimet. Lisäksi tuetaan erityisesti Suomeen perustettuja YK-toimintoja ja niiden kehittämistä suomalaisosaamisen hyödyntämiseksi. Selonteossa nostetaan esille myös YK:n uudistumisen sekä YK-järjestöjen riskienhallinnan tukeminen.

Keväällä 2026 valtioneuvosto teki ajankohtaisselonteon ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksesta, mikä täydentää vuonna 2024 tehtyä selontekoa. Selonteossa tuodaan esille keskeisinä ongelmina YK:hon kohdistuvat rahoitus- ja säästöpaineet ja ihmisoikeuksiin, ilmastopolitiikkaan sekä naisten ja tyttöjen oikeuksiin kohdistuvat paineet. Esille nostetaan myös YK:n turvallisuusneuvoston kyvyttömyys puuttua rauhaa uhkaaviin kriiseihin, mikä heikentää sen uskottavuutta. Selonteko korostaa YK:n peruskirjaa ja kansainvälistä oikeutta, koska yhteiset säännöt tuovat vakautta ja ennakoivuutta. Suomen tuki YK80-aloitteelle ja YK-järjestelmän tehostamiselle sekä turvallisuusneuvoston uudistamiselle tuodaan esille. Monenvälinen järjestelmä nähdään tärkeänä myös uusiin kehityskulkuihin, kuten tekoälyn nopeaan kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Ajankohtaisselonteossa todetaan, että samalla kun Suomi puolustaa sääntöpohjaista järjestelmää, se arvioi, missä kansallista etua on parhaiten mahdollista toteuttaa. Tämä liittyy monenvälisen toiminnan pirstaloitumiseen ja siirtymiseen erinäisiin muihin virallisiin ja epävirallisiin ryhmiin.

Keskustelu YK:n uudistuksesta eduskunnassa

Edellä mainitusta ajankohtaisselonteosta käytiin toukokuun alussa 2026 eduskunnan täysistunnossa lähetekeskustelu, mutta vain muutama puheenvuoro liittyi YK:n uudistamiseen. Niissä nostettiin esille, että Suomen tulee ajaa turvallisuusneuvoston uudistusta, olla aktiivinen YK-järjestelmän kehittämisessä sekä turvata Suomen rahoituspanos YK:lle ja YK:n erillisjärjestöille.

Marraskuussa 2025 jätetyssä kirjallisessa kestävän kehityksen pilariin liittyvässä kysymyksessä tiedusteltiin, miten Suomi varmistaa tasa-arvon ja seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien (SRHR-oikeuksien) turvaamisen reformissa. Ulkomaankauppa- ja kehitysministerin vastauksessa korostettiin Suomen tukea uudistukselle sekä YK:n keskeistä roolia ihmisoikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon puolustajana. Suomi edistää tasa-arvoa sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia (SRHR) aktiivisesti ulkopolitiikassaan ja YK:ssa. Suomi myös osallistuu uudistusta koskevaan keskusteluun YK:ssa, EU:ssa ja jäsenmaiden kesken. Pohjoismaisen yhteistyön ja yhteisen kannanmuodostuksen mainitaan olevan tässä työssä tiivistä.

Kesäkuussa 2026 jätetyssä kirjallisessa kysymyksessä käsiteltiin YK:n väestörahasto UNFPAn ja YK:n tasa-arvojärjestön UN Womenin mahdollista yhdistämistä ja sen vaikutuksia UNFPAn mandaattiin ja toimintakykyyn. Ministerin vastauksessa todettiin, että Suomi tukee YK:n uudistamista ja päällekkäisyyksien vähentämistä, mutta rakenteelliset muutokset on arvioitava huolellisesti ja riittävän tiedon perusteella. Edelleen todettiin, että Suomi ei ole vielä muodostanut kantaansa UNFPAa koskeviin rakenteellisiin ratkaisuihin, vaan arvioi vaihtoehtoja niiden vaikutusten selvittyä. Keskeistä on varmistaa, etteivät muutokset vaaranna UNFPAn mandaattia, asiantuntemusta tai toimintakykyä maatasolla, ja että sen SRHR-oikeuksia koskeva työ voi jatkua.

Puolueiden näkemyksiä YK:n uudistuksesta

Kehityspoliittinen toimikunta pyysi helmikuun 2026 täysistuntokeskusteluaan varten eduskuntaryhmiltä kantoja YK80-uudistukseen. Kirjallisia vastauksia saatiin kahdeksalta puolueelta. Puolueiden kannoissa on paljon yhteistä: YK:n toimintakykyä, tehokkuutta ja edustavuutta on vahvistettava, järjestelmää uudistettava ja kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää on puolustettava. YK:n rakenteellisessa uudistamisessa painotukset vaihtelevat laaja-alaisesta uudistamisesta, mukaan lukien järjestöjen yhdistämisestä ja toimintojen vähentämisestä tai lopettamisesta, hieman varovaisempaan uudistamiseen, jossa vaikutuksia tulee arvioida. Lisäksi uudistuksella ei saa heikentää esimerkiksi järjestöjen asiantuntemusta ja keskeisiä tehtäviä. Kannanotoissaan osa puolueista korostaa, että ihmisoikeuksien, tasa-arvon tai SRHR-työn asema ei saa uudistuksessa heiketä. Moni puolue nostaa esille myös ennakoitavan, vakaan ja/tai riittävän rahoituspohjan YK:lle. Osa painottaa enemmän yksityisen rahoituksen, investointien ja yksityisen sektorin roolin kasvattamista kehitystavoitteiden saavuttamisessa. Kaikki puolueet tuovat esiin Suomen aktiivisen vaikuttamisen ja yhteistyön kansainvälisten kumppaneiden kanssa.

Moni puolue nostaa esille myös ennakoitavan, vakaan ja/tai riittävän rahoituspohjan YK:lle.

Suomen vaikuttamistyön rakenteita YK-asioissa

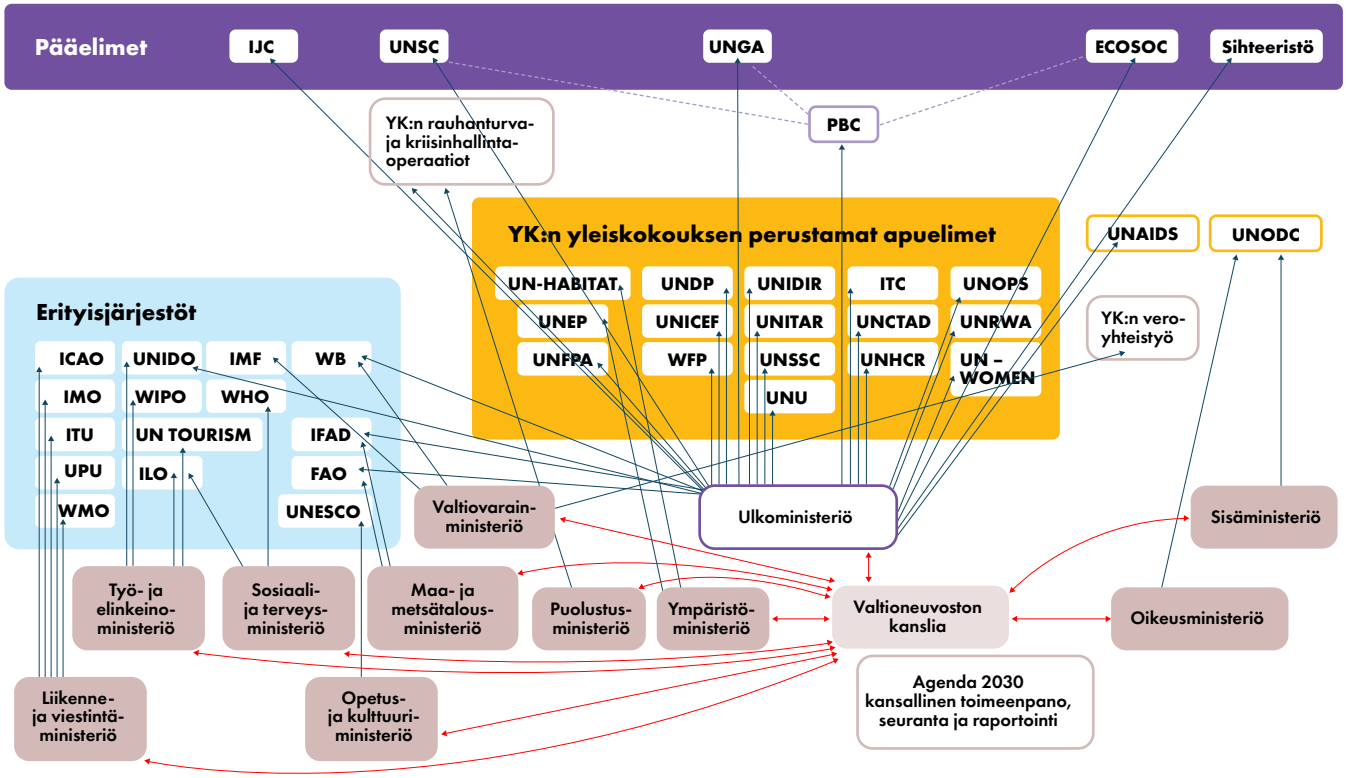
Ulkoministeriöllä on päävastuu Suomen YK-politiikan yleisestä linjaamisesta, seurannasta ja kansainvälisestä edustuksesta. Ministeriön sisällä koordinoinnista vastaavat erityisesti kaksi yksikköä. YK- ja yleisten globaaliasioiden yksikkö koordinoi yleistä YK-politiikkaa, YK:n yleiskokoukseen, turvallisuusneuvostoon ja rauhanrakentamiskomissioon liittyviä kysymyksiä sekä esimerkiksi rauhaan ja turvallisuuteen liittyviä temaattisia kysymyksiä. YK:n kehityskysymysten yksikkö vastaa YK:n kehitysjärjestöihin, talous- ja sosiaalineuvostoon (ECOSOC) sekä globaaliin Agenda 2030:n toimeenpanoon liittyvästä yhteistyöstä. Humanitaarisen avun yksikkö puolestaan vastaa humanitaarisen avun politiikkalinjausten valmistelusta, toimeenpanosta ja seurannasta, avun suunnittelusta, avustuspäätöksistä sekä kriisien ja avustustoiminnan seurannasta myös YK:n toiminnan osalta. Ilmasto- ja ympäristödiplomatian yksikkö taas vastaa mm. ilmasto- ja ympäristökysymysten huomioimisen edistämisestä Suomen ulkopolitiikan kaikilla osa-alueilla, mukaan lukien näiden yhteydet rauhaan ja turvallisuuteen.

Lisäksi Suomen pysyvillä edustustoilla on Suomen YK-politiikan hoitamisessa keskeinen rooli. Suomen pysyvä edustusto YK:ssa on New Yorkissa ja se vastaa poliittisesta yhteistyöstä YK:n yleiskokouksessa ja turvallisuusneuvostossa, rauhan ja turvallisuuden kysymyksistä, kehityspolitiikasta sekä globaaleista haasteista. Suomen pysyvä edustusto Genevessä keskittyy erityisesti ihmisoikeuskysymyksiin, humanitaariseen apuun, globaaliin terveyteen ja maailmankauppaan liittyviin YK-järjestöihin. Suomen pysyvä edustusto Wienissä edustaa Suomea siellä olevissa järjestöissä, joiden vastuulla on muun muassa kestävä teollistuminen, ydinenergia-asiat, asevalvonta ja rikollisuuden torjunta. Pariisissa oleva pysyvä edustusto hoitaa suhteita YK:n kasvatus, tiede- ja kulttuurijärjestöön Unescoon. Suomen pysyvä EU-edustusto Brysselissä puolestaan hoitaa YK:ta koskevien kysymysten EU-kantojen koordinointia. Lisäksi Suomen suurlähetystö Roomassa edustaa Suomea siellä toimivissa YK-järjestöissä, joiden työ keskittyy ruokaturvaan ja ruoka-apuun, ravitsemukseen, maatalouteen sekä maaseudun kehittämiseen. Suomen suurlähetystö Nairobissa vastaa Suomen suhteista YK:n ympäristö- ja asuinyhdyskuntaohjelmiin. Uudistusprosessin myötä Nairobiin on jo siirtynyt tai siirtymässä merkittäviä globaaleja toimintoja ja työntekijöitä, mikä vahvistaa sen asemaa yhtenä YK:n keskuksena.

Koska YK:n toiminta kattaa laajasti eri elämänalueita, YK-asioihin liittyvä valmistelu- ja toimeenpanotyö on luonteeltaan vahvasti poikkihallinnollista. Valtioneuvoston ohjesäännön ja valtiosopimuslain mukaisesti se ministeriö, jonka toimialaan asia sisällöltään kuuluu, valmistelee, toteuttaa ja seuraa kansainvälisiä velvoitteita, YK-sopimuksia ja muita YK-asioita sekä osallistuu YK-elinten työhön. Kun YK-asia koskettaa useampaa ministeriötä tai vaatii laajaa kansallista linjausta, koordinoidaan asioita aiheesta riippuen muun muassa valtioneuvoston kanslian vetämässä kestävän kehityksen koordinaatioverkostossa, ulkoministeriön vetämässä ihmisoikeusasioiden yhteistyöverkostossa ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa ministerivaliokunnassa.

Ulkoministeriö johtaa eri ministeriöiden kansainvälisten asioiden johtajien verkostoa, jossa keskustellaan muun muassa YK-uudistuksesta. Kuten kuvasta 2 käy ilmi, YK-järjestelmään kuuluvia elimiä on paljon, ja yhden YK-järjestön sisältämät asiat voivat liittyä useamman suomalaisen ministeriön toimialaan. Hyvästä ministeriöiden välisestä yhteistyöstä huolimatta tämä monimutkainen kokonaisuus asettaa omat haasteensa uudistusprosessin kansalliselle koordinoinnille ja kokonaisvaltaiselle viestinnälle.

SUOMEN ERI MINISTERIÖIDEN OSALLISTUMINEN ERI YK-ELINTEN TOIMINTAAN JA PÄÄTÖKSENTEKOON.

Kuva 2: Suomen eri ministeriöiden osallistuminen eri YK-elinten toimintaan ja päätöksentekoon. Kuvassa ei ole kaikkia YK-elimiä, esimerkiksi valtaosa ECOSOCiin ja YK:n sihteeristöön liittyvistä organisaatioista puuttuu. Lyhenteiden selitykset: Pääelimet: IJC = Kansainvälinen tuomioistuin, UNSC = Turvallisuusneuvosto, UNGA = Yleiskokous, ECOSOC = Talous- ja sosiaalineuvosto. Pääelimiin liittyvä PBC = YK:n rauhanrakennuskomissio. Erityisjärjestöt: ICAO = Kansainvälinen siviili-ilmailujärjestö, IMO = Kansainvälinen merenkulkujärjestö, ITU = Kansainvälinen televiestintäliitto, UPU = Maailman postiliitto, WMO = Maailman ilmatieteen järjestö, UNIDO = YK:n teollisen kehityksen järjestö, WIPO = Maailman henkisen omaisuuden järjestö, UN Tourism = Maailman matkailujärjestö, ILO = Kansainvälinen työjärjestö, IMF = Kansainvälinen valuuttarahasto, WHO = Maailman terveysjärjestö, WB = Maailmanpankki, IFAD = Kansainvälinen maatalousrahasto, FAO = YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö, UNESCO = YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö. YK:n yleiskokouksen perustamat apuelimet: UN-Habitat = YK:n asuinyhdyskuntaohjelma, UNEP = YK:n ympäristöohjelma, UNFPA = YK:n väestörahasto, UNDP = YK:n kehitysohjelma, UNICEF = YK:n lastenrahasto, WFP = Maailman ruokaohjelma, UNIDIR = YK:n aseidenriisunnan tutkimuslaitos, UNITAR = YK:n koulutus- ja tutkimuslaitos, UNSSC = YK:n henkilöstön koulutuskeskus, UNU = YK-yliopisto, ITC = Kansainvälinen kauppakeskus, UNCTAD = YK:n kauppa ja kehityskonferenssi, UNHCR = YK:n pakolaisjärjestö, UNOPS = YK:n hankepalvelujen toimisto, UNRWA = YK:n palestiinalaispakolaisten avustusjärjestö, UN Women = YK:n tasa-arvojärjestö. Muut: UNAIDS = YK:n HIV- ja AIDS-ohjelma, UNODC = YK:n huumeiden ja rikollisuuden torjunnasta vastaava toimisto.

Suomella on keskeisiä YK-elinten johtokuntajäsenyyksiä ja -tehtäviä. Parhaillaan Suomi toimii YK:n kehitysohjelman (UNDP), väestörahaston (UNFPA) ja hankepalvelujen toimiston (UNOPS) johtokunnan varapuheenjohtajana. Vuonna 2027 johtokunnan puheenjohtajuus siirtyy Suomelle. Suomi on UN Womenin kansainvälisen johtokunnan jäsen vuoden 2028 loppuun sekä myös YK:n lastenrahaston UNICEFin johtokunnan jäsen vuoden 2027 loppuun. Lisäksi Suomi on jäsen WFP:n johtokunnassa sekä FAOn hallintoneuvostossa vuoden 2027 loppuun. Suomi on myös pitkäaikainen ja merkittävä UN Womenin ja UNFPAn yleistuen rahoittaja.

Suomen vaikuttaminen YK80-uudistuksessa

Haastattelujen ja virallisten kannanottojen perusteella Suomen vaikuttamistyössä on painotettu edellä mainittujen ulko- ja turvallisuuspoliittisten selontekojen mukaisesti tehokkaampaa, toimivampaa ja yhtenäisempää monenkeskistä järjestelmää sekä YK:n rakenteiden ja toimintatapojen uudistamista. Uudistusprosessista on todettu, että siinä on turvattava sääntöihin perustuva kansainvälinen järjestys sekä YK:n johtajuus, kuten sen peruskirjassa on määritelty. Lisäksi uudistuksen tulee tukeutua yhteisesti sovittuihin tavoitteisiin, kuten Tulevaisuussopimukseen (Pact for Future).

Suomi on yhdessä muun muassa Pohjoismaiden kanssa ja EU:n puitteissa myös painottanut kokonaisvaltaista uudistusta, jossa toisiinsa kytköksissä olevat pilarit eli rauha ja turvallisuus, kestävä kehitys ja ihmisoikeudet ovat tasapainossa. Erityisesti ihmisoikeuksien asemaa ja näkyvyyttä sekä riittävää rahoitusta on pidetty esillä. Kannanotoissa on myös todettu, että uudistuksessa tulisi painottaa humanitaarisen avun, kehitysyhteistyön ja rauhantyön välisen yhteistyön johdonmukaisuutta. Suomen tavoitteena on vähentää päällekkäisyyksiä, tehostaa resurssien käyttöä ja tiivistää yhteistyötä YK-elinten välillä. Rakenteellisten ratkaisujen osalta on korostettu, että niiden tulee perustua toiminnan tarkoituksenmukaisuuteen ja vaikuttavuuteen. Samoin nähdään tärkeänä siirtää toiminnan painopistettä maatason vaikuttavuuteen varmistaen samalla, että YK:n osaaminen palvelee maita niiden tarpeiden mukaisesti. Maatasolla tavoitteina on tuotu esille mukautuva läsnäolo, vahvistettu maakoordinaatiojärjestelmä ja YK:n asiantuntemuksen tehokas hyödyntäminen siellä, missä tarve on suurin. Lisäksi Suomi on korostanut ympäristöasioiden huomioon ottamisen tärkeyttä YK:n rauhaan ja turvallisuuteen, kestävään kehitykseen ja ihmisoikeuksiin liittyvässä työssä ja tukenut pyrkimyksiä vahvistaa kansainvälistä ympäristöhallintoa.

Suomi painottaa myös humanitaarisen avun periaatteellisuutta, laatua ja kaikkein haavoittuvammassa asemassa olevien ihmisten, kuten vammaisten henkilöiden, huomioon ottamista. Se on jo ennen reformin alkamista tarjonnut humanitaarisille järjestöille ensisijaisesti joustavaa rahoitusta, jotta järjestöt voivat reagoida nopeasti humanitaaristen tarpeiden pohjalta. Se on myös lisännyt tukeaan korirahastoille, kuten YK:n humanitaarisen avun koordinaatiotoimisto OCHAn hallinnoimille maakohtaisille

korirahastoille (Country-Based Pooled Funds). Tärkeänä nähdään myös se, että humanitaarisesta avusta kehitykseen siirtymistä vahvistetaan, jotta pitkittyneistä kriiseistä voidaan edetä kohti kestävämpiä ratkaisuja. Hyvä hallinto on tässäkin keskeistä. Lisäksi Suomen vaikuttamistyössä on korostettu YK:n rauhanvälityskyvyn ja rauhantoiminnan uudistamista sekä turvallisuusneuvostoon liittyviä kysymyksiä.

Temaattisesti Suomen painopisteitä uudistukseen liittyvässä vaikuttamistyössä ovat olleet naisten ja tyttöjen oikeudet, sukupuolten tasa-arvo, seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet (SRHR), vammaisten oikeudet, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeudet sekä haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt.

Haastattelujen ja kirjallisen aineiston perusteella Suomi on vaikuttanut YK80-uudistusprosessiin erityisesti muiden Pohjoismaiden kanssa. Pohjoismaiden yhteisiä virallisia kannanottoja edellä esitetyistä teemoista on annettu muun muassa eri YK-elinten kokousten ja tapahtumien yhteydessä tai YK-järjestön pääjohtajalle. Esimerkiksi joulukuussa 2025 Pohjoismaat lähettivät uudelle UNESCOn pääjohtajalle yhteisen kannanoton. Kannanotossa korostettiin YK80-uudistusprosessin tärkeyttä monenkeskisen järjestelmän turvaamiseksi ja merkityksellisyyden säilyttämiseksi muuttuvassa maailmassa. Samalla tuettiin uuden pääjohtajan aloittamaa UNESCO80-uudistamisprosessia, jossa tarkastellaan sekä järjestön rakennetta että sen mandaattia. Pohjoismailla on ollut myös yhteisiä konsultaatioita. Esimerkiksi UNEPin pääjohtajan Suomen vierailulla keväällä 2026 keskusteltiin YK80-uudistuksen vaikutuksista UNEPin rooliin ja ympäristökysymysten valtavirtaistamiseen YK-järjestelmässä. Suomi isännöi vierailua, vastasi yhteisten kantojen valmistelusta ja tapasi pääjohtajan myös kahdenvälisesti muun muassa YK80-teemojen merkeissä.

Pohjoismaiden kanssa tehtävää vaikuttamistyötä on laajennettu myös Alankomaiden, Irlannin ja Yhdistyneen kuningaskunnan (ns. Nordic+ ryhmä) tai Baltian maiden (ns. NB8 ryhmä) suuntaan. Euroopan Unioni on Suomelle tärkeä poliittinen viitekehys, ja se muodostaa yhdessä Pohjoismaiden kanssa keskeisimmän vaikuttamisen kanavan. Tärkeitä vaikuttamistyön foorumeita ovat myös edellä

Naisten ja tyttöjen oikeudet ovat painottuneet Suomen uudistukseen liittyvässä vaikuttamistyössä.

mainitut YK-järjestöjen istunnot ja niihin valmisteltavat YK80-prosessiin liittyvät EU-kannat sekä johtokuntien jäsenyyspaikat. Esimerkiksi UNDP:n, UNFPAn ja UNOPSin johtokunnan sekä UN Womenin johtokunnan kokouksissa on käsitelty UNFPAn ja UN Womenin ehdotettua sulauttamista ja siihen liittyviä selvityksiä. Näiden lisäksi Suomi käy virallisia kahdenvälisiä keskusteluja eri maiden kanssa myös YK:n uudistamiseen liittyvistä asioista.

Epävirallista vaikuttamistyötä tehdään paljon eli Suomi johtaa tai osallistuu moniin epävirallisiin kahden tai useamman maan välisiin keskusteluihin ja ennakkoneuvotteluihin. Näitä käydään esimerkiksi YK:n yleiskokousten, johtokuntien tai muiden YK-kokousten ja tapahtumien yhteydessä tai muissa yhteyksissä. Suomi osallistuu esimerkiksi niin sanotun Utstein-ryhmän keskusteluun YK-järjestelmän uudistamisesta. Ryhmään kuuluu Pohjoismaiden lisäksi muita keskeisiä virallisen kehitysavun rahoittajamaita kuten Saksa, Ranska, Iso-Britannia, Kanada ja Australia.

Suomen vaikuttamistyön vahvuudet: Luottamus ja osaaminen vaikuttamisen perustana

Suomen vaikuttamistyön keskeisiksi vahvuuksiksi nousivat haastatteluissa pitkäjänteinen sitoutuminen monenkeskiseen yhteistyöhön, luotettavan kumppanin maine, vahva ihmisoikeus- ja tasa-arvo-osaaminen sekä kyky edistää uudistuksia rakentavasti ja tietoon perustuen.

Suomi on pitkään puolustanut monenkeskistä järjestelmää ja YK:n vahvistamista. Tämä luo jatkuvuutta vaikuttamistyöhön. Tasavallan presidentin aktiivinen kansainvälinen rooli tukee Suomen viestien näkyvyyttä ja painoarvoa. Suomella on myös pitkät perinteet ihmisoikeuksien, sukupuolten tasa-arvon ja naisten ja tyttöjen oikeuksien edistämisessä. Tämä antaa uskottavuutta ja asiantuntija-asemaa näitä teemoja koskevissa keskusteluissa, myös YK80-uudistuksesta keskusteltaessa. Suomi myös korostaa yhteisen analyysin ja tilannekuvan merkitystä päätöksenteossa sekä riskienhallinnan ja toiminnan läpinäkyvyyden tärkeyttä. Nämä tukevat tavoitteita vahvistaa YK:n vastuullisuutta, toimintakykyä ja resurssien tarkoituksenmukaista käyttöä.

Suomi mielletään vakaaksi, luotettavaksi, asiantuntevaksi ja yhteistyöhön sitoutuneeksi maaksi. Suomen vahvuutena on, että se pitää kiinni sovituista linjauksista ja vie asioita käytännössä eteenpäin usein taustalla, ilman suurta näkyvyyttä. Hyvä maine helpottaa vuoropuhelua ja yhteistyön rakentamista eri maiden kanssa. Esimerkiksi joissakin haastatteluissa nostettiin esiin paljon myönteistä palautetta saanut Suomen LDC Future Forum -hanke (Vähiten kehittyneiden maiden tulevaisuuden foorumi -hanke). YK-elinten johtokuntien puheenjohtajuudet sekä jäsenyydet tarjoavat Suomelle mahdollisuuksia nostaa omia painopisteitään esiin ja edistää tavoitteita käytännössä. Ne lisäävät myös Suomen näkyvyyttä ja mahdollisuuksia rakentaa yhteistyötä. Lisäksi erityisesti yhteistyö Pohjoismaiden kanssa tarjoaa tärkeitä vaikuttamiskanavia.

Suomen edistämille tavoitteille ei ole enää yhtä laajaa tukea maailmalla kuin aikaisemmin.

Vahvuutena voidaan nähdä myös se, että Suomi ottaa YK-toiminnassaan vahvasti huomioon kansalaisyhteiskunnan toimijat. Ulkoministeriö on järjestänyt kuulemistilaisuuksia kansalaisjärjestöille ennen suurempia YK-kokouksia tai kansainvälisiä prosesseja. Lisäksi Suomella on pitkä perinne ottaa järjestöjen, nuorten ja muiden kansalaisyhteiskunnan toimijoiden edustajia mukaan virallisiin YK-valtuuskuntiin. Suomi neuvottelee myös aktiivisesti ja järjestelmällisesti sen puolesta, että kansalaisjärjestöt voivat osallistua kansainvälisiin neuvotteluprosesseihin.

Suomen vaikuttamistyön rajoitteet: Vähemmän voimavaroja, enemmän haasteita

Haastatteluissa nousi esille, että Suomen rooli on muuttunut. Aiemmin Suomi pystyi osallistumaan agendan määrittelyyn ja vaikuttamaan keskustelujen suuntaan. Nykyisin se joutuu yhä enemmän keskittymään tavoitteidensa puolustamiseen ja tuen hakemiseen niille.

Esimerkiksi Suomen edistämille tavoitteille naisten ja tyttöjen oikeuksien, sukupuolten tasa-arvon ja ihmisoikeuksien edistämiselle ei ole enää yhtä laajaa tukea maailmalla kuin aikaisemmin. Myös aiemmin läheiset kumppanit ovat voineet lähentyä toisenlaisia näkemyksiä edustavia maita, mikä lisää Suomen vaikuttamistyön haastetta etenkin, jos tällaisilla mailla on merkittävää poliittista vaikutusvaltaa. Pienenä maana Suomella on rajallinen vaikutusvalta. Siksi vaikuttamistyö edellyttää tarkkaa priorisointia, oikeiden kumppaneiden löytämistä ja sellaisten kysymysten tunnistamista, joissa Suomella on erityistä osaamista tai mahdollisuus vaikuttaa. Kumppaneiden löytämisessä Suomen on rakennettava yhteistyötä maihin, joiden kanssa suhteet ovat aiemmin olleet varsin ohuet. Tämä vaatii aikaa ja resursseja.

Haastatteluissa nousi esille myös se, että Suomen toimintaa arvioidaan osana laajempaa ulkopoliittista linjaa. Jotkin maat ovat nähneet Suomen Ukraina-politiikan ja Gazan tilanteeseen liittyvien kannanottojen välillä ristiriitaa. Jos Suomi ei näyttäydy johdonmukaisena kansainvälisen oikeuden ja siviilien suojelun puolustajana eri konflikteissa, tämä voi heikentää sen uskottavuutta ja vaikeuttaa yhteistyötä erityisesti niiden maiden kanssa, joille Lähi-Idän kysymykset ovat keskeisiä.

Lisäksi haastatteluissa nousi vahvasti esille, että YK-järjestelmässä pitkään vallinneeseen päätöksenteon konsensusperiaatteeseen kohdistuu yhä suurempia paineita. Konsensusperiaatteen mukaisessa päätöksenteossa päätöksiin pyritään ilman äänestystä ja muodollisia vastalauseita, vaikka jäsenvaltioilla voi olla eriäviä näkemyksiä ja varaumia päätösten sisältöön. Viime aikoina kuitenkin aiemmin tekniset ja asiantuntijavetoiset keskustelut ovat muuttuneet entistä poliittisemmiksi. Tällöin keskustelujen sisältö ei yksin ratkaise. Merkitystä on myös sillä, kenen kanssa toimitaan ja mihin maaryhmiin tai poliittisiin asetelmiin osallistuminen yhdistetään.

YK80-uudistusprosessia luonnehdittiin Suomen vaikuttamistyön kannalta myös hankalaksi. Uudistukseen vaikuttamisesta keskusteltaessa on hyvä muistaa, että itse reformi on laaja ja osin epäselvä prosessi, jossa kokonaiskuvaa, aikatauluja ja päätöksentekopaikkoja on ollut vaikea hahmottaa. Työ on jakautunut useille foorumeille, jotka toimivat osittain erillään toisistaan. Haastatteluissa todettiin, että tämä on vaikeuttanut sen tunnistamista, missä ja milloin vaikuttaminen on ratkaisevaa ja mihin resursseja kannattaa kohdentaa. Samalla se on hankaloittanut ministeriöiden välisen yhteistyön kokonaisvaltaista koordinointia.

Tilannetta ei ole helpottanut se, että Suomella on rajalliset henkilöstöresurssit niin Suomessa kuin edustustoissa. Tiukan taloustilanteen vuoksi näitä resursseja on viime vuosina edelleen supistettu merkittävästi. Resurssien rajallisuus vaikeuttaa samanaikaista osallistumista useisiin neuvotteluihin, verkostojen ylläpitämistä ja uusien vaikuttamiskanavien rakentamista. Esimerkiksi kehityspoliittisen alivaltiosihteerin tehtävä on ollut tärkeä sekä sisältöosaamisen että korkean tason vaikuttamisen kannalta. Varaministeritasoinen asema on mahdollistanut

osallistumisen keskusteluihin ja puheenvuoroihin, joihin muilla edustajilla ei välttämättä ole pääsyä. Tehtävän lakkauttamisen nähtiin hankaloittavan vaikuttamistyötä ja laajemmin Suomen toimintaa monenkeskisessä järjestelmässä.

Keskusteluissa nousi esille myös muiden suomalaistoimijoiden rooli erityisesti maissa, joissa Suomella ei ole omaa valtiollista edustusta. Suomalaisten kansalaisjärjestöjen ja asiantuntijaorganisaatioiden toiminta näissä maissa on nähty merkityksellisenä osana Suomen käytännön läsnäoloa ja verkostoja globaalissa etelässä.

Suomen vaikuttamistyö nähtiin osin varovaisena ja muiden Pohjoismaiden kantoja odottavana ennen omien näkemysten muodostamista. Lisäksi kantojen muodostamista Suomessa ovat hidastaneet erilaiset näkemykset uudistuksista. Toisaalta on hyvä huomata, että myös Pohjoismaiden välillä on painotus- ja näkemyseroja uudistukseen liittyvistä asioista. Vaikka esimerkiksi Tanska ja Ruotsi molemmat tukevat vahvasti YK80-prosessia, Tanska on keskittynyt enemmän järjestelmän tekniseen ja hallinnolliseen toimivuuteen, kun taas Ruotsin puheenvuoroissa ovat korostuneet muun muassa vastuuvelvollisuus, ansioihin perustuva johtajuus sekä arvojen, kuten sukupuolten tasa-arvo, turvaaminen. Tanska on suhtautunut ehdotettuihin fuusioihin (UNFPAn ja UN Womenin sekä UNDP:n ja UNOPSin välillä) avoimesti, mutta esittänyt esimerkiksi UNFPAn ja UN Womenin fuusiolle reunaehtoja kuten mandaattien ehdotonta suojelua. Ruotsi puolestaan on ollut hyvin kriittinen ja vastustanut johdonmukaisesti UNFPAn ja UN Womenin fuusiota.

4. YK80-uudistuksen keskeiset haasteet

YK80-uudistus toteutetaan tilanteessa, jossa geopoliittiset jännitteet, kehitysrahoituksen supistuminen ja monenkeskisen yhteistyön haastaminen vaikeuttavat yhteisten ratkaisujen löytämistä. Geopoliittiset jännitteet johtavat siirtymään monenkeskisestä sääntöpohjaisesta järjestelmästä kohti moninapaisempaa ja pirstoutunutta maailmaa. Tällöin kehitys- ja humanitaarista apua käytetään yhä useammin geopolitiikan ja ulkopolitiikan välineenä, jossa avun antamista ohjaavat yleismaailmallisten ihmisoikeuksien tai tarpeiden sijaan rahoittajamaan omat strategiset, kaupalliset ja turvallisuuspoliittiset intressit. Samanaikaisesti julkinen kehitysapu ja humanitaarinen rahoitus ovat vähentyneet voimakkaasti. Kun rahoitus supistuu ja geopoliittinen ohjailu lisääntyy, YK-järjestöjen välinen kilpailu kiristyy.

Rahoittajamaiden omat prioriteetit, suosimat kumppanuudet ja korvamerkitty rahoitus ohjaavat järjestöjä toimimaan myös alkuperäisen mandaattinsa ja erityisosaamisensa ulkopuolella. Tämä lisää päällekkäistä työtä ja rinnakkaisia rakenteita sekä vaikeuttaa humanitaarisen avun, kehitysyhteistyön ja rauhantyön yhteensovittamista. Kehityskulku vaikeuttaa myös merkittävästi Agenda 2030:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Näin rahoittajamaiden toimintatavat voivat heikentää YK-järjestelmän tehokkuutta ja yhteistyötä, vaikka ne samalla edellyttävät järjestelmältä entistä yhtenäisempää ja tuloksellisempaa toimintaa.

Jäsenvaltiot ovat laajasti yhtä mieltä YK:n uudistamisen tarpeesta, mutta niiden näkemykset uudistuksen tavoitteista, painotuksista ja toteuttamisjärjestyksestä eroavat. Myös teknisiksi mielletyt kysymykset ovat politisoituneet. Geopoliittiset ja arvopoliittiset jännitteet heijastuvat yhä selvemmin myös YK-järjestöjen hallintoelinten päätöksentekoon ja haastavat perinteistä konsensuskulttuuria. Esimerkiksi UNICEFin johtokunnassa on poikkeuksellisesti turvauduttu äänestyksiin maaohjelmien hyväksymisessä (Kuuban, Somalian, Etelä-Afrikan ja Sudanin maaohjelmista äänestettiin helmikuussa 2026). Myös Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, Gazan sota sekä sukupuolten tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvät kysymykset ovat kärjistäneet jäsenvaltioiden välisiä erimielisyyksiä. Uudistuksen vaikeimmat kysymykset liittyvät jäsenvaltioiden välisiin poliittisiin jännitteisiin ja siihen, miten rajalliset voimavarat kohdennetaan. Kehityspilarin näkökulmasta neljä asiaa nousee erityisen keskeisiksi.

Yksi YK vai järjestöjen YK?

Vuoden 2017 kehitysjärjestelmän uudistuksen jälkeen YK:n maatason yhteistyö on vahvistunut. Riippumattoman maakoordinaattorijärjestelmän perustaminen, yhteiset maaohjelmakehykset ja analyysit sekä yhteinen ohjelmointi ovat parantaneet edellytyksiä yhtenäisemmälle toiminnalle. Edistys on ollut kuitenkin epätasaista, eikä uudistus ole poistanut järjestöjen välisen yhteistyön rakenteellisia esteitä. Maakoordinaattorien vastuu YK:n yhteisistä tuloksista on kasvanut enemmän kuin heidän tosiasiallinen toimivaltansa. Vaikka maatasolla edellytetään yhteistyötä, järjestöjen globaalilla tasolla tekemät mandaatteihin, rahoitusmalleihin, tulostavoitteisiin ja näkyvyysvaatimuksiin liittyvät päätökset kannustavat edelleen erilliseen toimintaan.

YK80-uudistukseen sisältyvät ehdotukset järjestöjen yhdistämisestä (TK3 ja TK4), maatiimien kokoonpanon uudelleenjärjestelystä (TK5) ja yhteisistä palveluista tarjoavat mahdollisuuksia vähentää päällekkäisyyksiä. Uudistuksen keskeinen kysymys on, pystytäänkö globaalit ohjaus-, rahoitus- ja tulosvastuujärjestelmät muuttamaan siten, että yhteistyöstä tulee järjestöille aidosti tarkoituksenmukainen toimintatapa. Tämä edellyttää muutoksia myös jäsenvaltioiden toiminnassa eri johtokunnissa ja muissa hallintoelimissä.

Vähemmän resursseja – vaikeampia valintoja

YK:n rahoituskriisi tekee priorisoinnista väistämätöntä. Samalla se luo riskin, että uudistus muuttuu ensisijaisesti säästö- ja leikkausohjelmaksi sen sijaan, että se vahvistaisi järjestelmän kykyä vastata tulevaisuuden haasteisiin.

Rahoituksen ongelma ei koske ainoastaan sen määrää. Myös rahoituksen rakenne vaikuttaa ratkaisevasti järjestöjen toimintatapoihin. YK:n kehitysjärjestelmän

vapaaehtoisesta rahoituksesta valtaosa on korvamerkittyä. Projektikohtainen rahoitus voi vahvistaa järjestöjen välistä kilpailua ja vaikeuttaa yhteisten, pitkäjänteisten tavoitteiden saavuttamista. Vastaavasti ennakoitava yleisrahoitus, yhteisrahastot ja joustavampi temaattinen rahoitus voivat luoda paremmat edellytykset yhteistyölle.

Niukkenevien resurssien oloissa on tehtävä myös poliittisesti vaikeita valintoja siitä, mitä YK:n tulee ensisijaisesti tehdä ja mistä sen voidaan odottaa luopuvan. Päällekkäisyyksien vähentäminen ja ydintehtäviin keskittyminen voivat vahvistaa vaikuttavuutta. Samalla on kuitenkin huolehdittava siitä, ettei menetetä olennaista teknistä osaamista tai toimintakykyä.

Erityisen tärkeää on turvata YK:n normatiivinen tehtävä, ihmisoikeudet, sukupuolten tasa-arvo, kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien oikeudet ja tarpeet sekä luonnon- ja ympäristönsuojelu. Nämä toiminnot voivat olla erityisen alttiita leikkauksille tilanteessa, jossa poliittinen tuki niille on heikentynyt.

Maa- ja aluetason uudistaminen maiden tarpeiden pohjalta

YK80-uudistuksen keskeisiin tavoitteisiin kuuluu YK:n maa- ja aluetason toimintamallien uudistaminen (TK6). Tarkoituksena on vähentää päällekkäisyyksiä, vahvistaa yhteistä toimintaa ja varmistaa, että YK:n osaaminen on maiden käytettävissä nykyistä joustavammin (TK 7 ja TK8).

Niukkenevien resurssien oloissa on tehtävä myös poliittisesti vaikeita valintoja siitä, mitä YK:n tulee ensisijaisesti tehdä ja mistä sen voidaan odottaa luopuvan.

Haastatteluissa korostui, että uudistuksen lähtökohtana tulisi olla maiden tarpeet, kansalliset prioriteetit ja YK:lta tarvittava osaaminen, ei nykyisten järjestörakenteiden säilyttäminen. Kaikkien järjestöjen ei tarvitse olla fyysisesti läsnä kaikissa maissa, mutta niiden asiantuntemuksen on oltava aidosti ja oikea-aikaisesti saatavilla. Alueellisen asiantuntijatuen vahvistaminen voi edistää tätä tavoitetta, mikäli vastuut ja yhteydet maatasolle ovat selkeät.

Kehittyvät maat ovat korostaneet kansallista omistajuutta sekä sitä, että uudistusten tulee vastata maiden erilaisiin tarpeisiin. Kehittyvien maiden G77-ryhmän ja Kiinan yhteisessä puheenvuorossa YK:n talous- ja sosiaalineuvoston (ECOSOC) kesäkuun 2026 keskusteluissa painotettiin, että YK:n maatiimien kokoonpanon ja läsnäolon tulee perustua kansallisiin kehitysprioriteetteihin ja maiden tarpeisiin. YK:n toimintamallin joustavuus ei saa heikentää tukea maatasolla tai tarvittavan asiantuntemuksen saatavuutta. YK:n yleiskokouksen vuoden 2024 nelivuotistarkastelun (QCPR, päätöslauselma 79/226) mukaisesti uudistusten tulee myös vahvistaa maiden johtajuutta sekä kansallisten ja paikallisten toimijoiden osallistumista kehitysyhteistyön suunnitteluun, toimeenpanoon ja seurantaan.

Uudistuksen onnistumista onkin arvioitava viime kädessä sen perusteella, vahvistuuko maiden oma johtajuus ja paraneeko YK:n kyky tukea niiden kehitystavoitteita ja tuottaa tuloksia ihmisille. Tämä edellyttää globaali-, alue- ja maatason uudistusten tarkastelua yhtenä kokonaisuutena.

Poliittisen yhteisymmärryksen rakentaminen

Edellä kuvattuja kysymyksiä yhdistää poliittisen yhteisymmärryksen vaikeus. YK:n yleiskokouksen keskusteluissa näkyivät globaalin pohjoisen ja globaalin etelän maiden erilaiset painotukset. Länsimaiden puheenvuoroissa korostuivat turvallisuus ja geopoliittiset jännitteet, kun taas monet globaalin etelän maat nostivat esille kansainvälisen päätöksenteon oikeudenmukaisuuden, kehitysrahoituksen, velan sekä pääoman hinnan.

Kyse ei ole vain erilaisista näkemyksistä YK:n rakenteista, vaan laajemmasta keskustelusta kansainvälisen järjestelmän tarkoituksesta, voimavarojen jakautumisesta ja päätösvallasta. Nämä kysymykset näkyvät myös YK:ssa käytävissä neuvotteluissa kansainvälisestä veroyhteistyöstä sekä yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevasta oikeudellisesti sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta. Nämä jännitteet vaikuttavat lisäksi siihen, millaisille YK80-uudistuksen ratkaisuille voidaan rakentaa riittävän laaja poliittinen tuki jäsenmaiden kesken.

5. Suomen vaikuttamistyö tulevaisuuden YK:n rakentamiseksi

Muuttuva kansainvälinen toimintaympäristö avaa vaikuttamisen mahdollisuuksia

Kansainvälisen järjestelmän murros tarjoaa Suomelle mahdollisuuden vaikuttaa siihen, millaiseksi YK ja laajempi monenkeskinen yhteistyö tulevina vuosina kehittyvät. Vaikka YK80-uudistus ei ollut syyskuussa 2026 pidetyn YK:n yleiskokouksen keskustelujen keskiössä, tarve vahvistaa YK:n toimintakykyä oli laajasti läsnä. Keskusteluissa välittyi myös viesti tarpeesta siirtyä periaatteellisista kannanotoista konkreettisiin päätöksiin.

YK80-prosessissa on tuotettu laaja tietopohja uudistustarpeista ja vaihtoehdoista. Seuraava vaihe edellyttää jäsenvaltioilta rohkeita valintoja uudistuksen suunnasta, painopisteistä ja rahoituksesta sekä valmiutta muuttaa omia toimintatapojaan. Pääsihteeri António Guterres on uudistustyössään korostanut eroa pääsihteerin oman päätösvallan piiriin kuuluvien muutosten ja jäsenvaltioiden päätöksiä edellyttävien uudistusten välillä. Pääsihteeri voi edistää sisäisiä hallinnollisia ja toiminnallisia uudistuksia, mutta laajemmat muutokset YK:n rakenteisiin, mandaatteihin ja rahoitukseen edellyttävät jäsenvaltioiden päätöksiä. Vuonna 2027 aloittavan uuden pääsihteerin tehtäväksi jää sekä käynnissä olevien uudistusten toimeenpanon jatkaminen että uusien ehdotusten valmistelu ja poliittisen tuen rakentaminen jäsenvaltioiden päätösvaltaan kuuluville muutoksille.

Suomen vaikutusvaltaa ei tule pitää itsestäänselvyytenä. Kehitysyhteistyömäärärahojen supistuminen ja kansainväliseen vaikuttamistyöhön käytettävissä olevien resurssien niukkuus edellyttävät entistä strategisempia valintoja. Monenkeskinen järjestelmä tarjoaa Suomelle mahdollisuuden kokoaan suurempaan kansainväliseen rooliin silloin, kun se kykenee hyödyntämään asiantuntemustaan, rakentamaan koalitioita ja edistämään yhteisiä ratkaisuja.

Suomen vaikuttamistyön painopisteet

Suomen tulevassa vaikuttamistyössä voisi korostua kuusi toisiaan täydentävää vaikuttamisen suuntaa. Ne liittyvät ensisijaisesti valtion vaikuttamistyöhön, mutta tarjoavat näkökulmia ja toimintamahdollisuuksia myös YK-uudistuksia seuraaville kansalaisjärjestöille, yksityissektorille ja muille sidosryhmille.

1. Uudistuksen tarkastelu koko YK-järjestelmän näkökulmasta.

Suomen tulisi edistää uudistuksia, joiden lähtökohtana ovat YK:n tehtävät ja tulokset, eivät yksittäisten järjestöjen rakenteet tai lyhyen aikavälin säästötavoitteet. Myös Suomen tavoite nousta YK:n turvallisuusneuvoston jäseneksi kaudelle 2029–2030 tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa vaikuttamistyötä YK:n uudistamiseksi. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää jäsenvaltioiden omiin ohjaus- ja rahoituskäytäntöihin, jotka voivat ylläpitää järjestöjen välistä kilpailua ja vaikeuttaa yhteistyötä maatasolla.

Suomen vaikuttaminen YK:n johtokunnissa, ECOSOCissa ja muilla päätöksentekofoorumeilla tarjoaa mahdollisuuden edistää johdonmukaisempaa järjestelmätason ohjausta. Keskeistä olisi varmistaa, että eri hallintoelimissä tehtävät päätökset tukevat toisiaan ja että uudistuksen onnistumista arvioidaan maiden ja ihmisten näkökulmasta. Tämä edellyttää vahvaa koordinaatiota sekä sujuvaa ja oikea-aikaista tiedonkulkua Suomessa valtioneuvoston sisällä.

2. Rahoitusvalintojen ja uudistustavoitteiden johdonmukaisuus.

Rahoituksen määrä, laatu ja kohdentaminen muovaavat tulevaisuuden YK:ta. Suomen olisi tärkeää arvioida, miten sen rahoituspäätökset ovat linjassa Suomen kehityspoliittisten prioriteettien kanssa ja tukevat yhtenäisempää järjestelmää ja kannustavat järjestöjä yhteisiin tuloksiin. Samalla Suomen tulisi viestiä aktiivisesti sekä kotimaassa että kansainvälisesti rahoituspäätöstensä perusteista ja rahoituksella saavutetuista tuloksista. Korvamerkitsemätön, ennakoitava ja joustava rahoitus sekä yhteisrahastot voivat vahvistaa yhteistyön edellytyksiä ja turvata edellytyksiä myös normatiiviselle työlle.

Niukkenevien resurssien tilanteessa korostuu myös tarve viestiä avoimesti Suomen rahoituspäätösten perusteista, tavoitteista ja odotetuista tuloksista. Johdonmukaisuus rahoitusvalintojen, kansainvälisten kannanottojen ja eri hallintoelimissä harjoitetun ohjauksen välillä on tärkeä osa Suomen uskottavuutta. Suomen maine joustavan yleisrahoituksen antajana sekä ihmisoikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon puolustajana tukee edelleen sen vaikutusmahdollisuuksia. Suomen vaikutusvalta, mukaan lukien mahdollisuudet rakentaa koalitioita ja käydä vuoropuhelua globaalin etelän maiden kanssa, voi kuitenkin heikentyä, jos sen konkreettinen rahoitus ja läsnäolo erityisesti maatasolla vähenevät.

Suomen tulisi viestiä aktiivisesti sekä kotimaassa että kansainvälisesti rahoituspäätöstensä perusteista ja rahoituksella saavutetuista tuloksista.

3. Laajempien koalitioiden rakentaminen ja vuoropuhelu globaalin etelän kanssa.

Pohjoismaat, EU ja muut samanmieliset maat säilyvät Suomen keskeisinä kumppaneina, mutta muuttuva kansainvälinen tilanne edellyttää myös laajempia, asiakohtaisia koalitioita. EU:n kautta tapahtuvan vaikuttamisen merkitys kasvaa, ja Suomen tulisikin aktiivisesti edistää EU:n yhteistä ja johdonmukaista toimintaa YK:ssa. Sen tulisi myös hyödyntää EU:n poliittista ja taloudellista painoarvoa, liittyen muun muassa kauppa- ja kehityspolitiikan väliseen yhteyteen sekä EU:n Global Gateway -aloitteeseen.

Erityisen tärkeää on kuunnella globaalin etelän maiden näkemyksiä kansainvälisen järjestelmän edustuksellisuudesta ja oikeudenmukaisuudesta, kehitysrahoituksesta, velkakysymyksistä ja päätösvallasta. LDC Future Forumin kaltaiset aloitteet tarjoavat mahdollisuuden vahvistaa pitkäjänteisiä suhteita vähiten kehittyneisiin maihin. Tällaiset kumppanuudet ovat merkityksellisiä myös Suomen turvallisuusneuvostokampanjan kaltaisten prosessien kannalta. Suomen olisi tärkeää tarkastella YK-keskustelua myös muiden kuin suurvaltojen ja perinteisten länsimaisten kumppaneiden näkökulmasta.

4. Ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja kansalaisyhteiskunnan osallistumisen puolustaminen ja edistäminen.

Ihmisoikeudet, sukupuolten tasa-arvo, seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet sekä haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien oikeudet ovat Suomen kansainvälisen vaikuttamistyön keskeisiä vahvuuksia. Niiden merkitys korostuu tilanteessa, jossa aiemmin laajasti hyväksyttyjä periaatteita haastetaan ja rahoituspaineet uhkaavat normatiivista työtä. YK:n normatiivinen tehtävä on keskeinen myös maiden oman toimijuuden, demokraattisten instituutioiden ja osallistavan yhteiskunnallisen kehityksen vahvistamisessa.

Suomen tulisi jatkaa myös vaikeiden ja poliittisesti kiistanalaisten kysymysten edistämistä, mukaan lukien seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen sekä vammaisten henkilöiden oikeudet. Suomen tulisi jatkaa YK:n normatiivisen tehtävän tukemista ja varmistaa, etteivät rakenteelliset uudistukset tai säästötoimet heikennä ihmisoikeuksien ja tasa-arvon edistämiseen tarvittavaa osaamista ja toimintakykyä. Samalla tulisi vahvistaa normatiivisen työn yhteyttä maatason toimintaan niin että YK tukee kumppanuuksien kautta maiden omia valmiuksia edistää sukupuolten tasa-arvoa, koulutusta ja kansalaisyhteiskunnan osallistumista sekä vahvistaa demokratian kehitystä.

5. Kansalaisyhteiskunnan osallistumisen turvaaminen ja vuoden 2030 jälkeisen kehitysagendan valmistelu.

Suomi voisi ottaa nykyistä näkyvämmän roolin kansalaisyhteiskunnan osallistumisen turvaamisessa YK:n uudistusprosesseissa ja erityisesti vuoden 2030 jälkeisen kestävän kehityksen agendan valmistelussa. YK:n uudistuksen onnistumista ei voida arvioida ainoastaan hallitusten ja YK-järjestöjen näkökulmasta. Kansalaisjärjestöillä, paikallisilla toimijoilla ja muulla kansalaisyhteiskunnalla on keskeinen rooli sekä kehitystavoitteiden toteuttamisessa että päätöksenteon avoimuuden ja vastuullisuuden vahvistamisessa. Kansalaisyhteiskunnan toimintatilan kaventuminen ja rahoituksen supistuminen uhkaavat kuitenkin sen osallistumismahdollisuuksia.

Vuoden 2030 jälkeinen agenda tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa yhteistä näkemystä kestävän kehityksen tavoitteista tilanteessa, jossa kansainvälisen yhteistyön painopisteet ovat eriytymässä. Suomen tulee hyödyntää vahvaa kokemustaan nuorten osallistumisen edistämisessä ja vaikuttaa siihen, että myös uuden agendan valmistelu on osallistavaa ja huomioi eri sukupolvien näkökulmat. Samalla tulee huolehtia siitä, että uuden agendan yhteys toimeenpanoon, rahoitukseen ja vastuullisuuteen säilyy vahvana.

YK:n uudistaminen edellyttää laajempaa poliittista tukea monenkeskiselle yhteistyölle.

6. Monenkeskisen yhteistyön poliittisen tuen laajentaminen.

YK:n uudistaminen edellyttää laajempaa poliittista tukea monenkeskiselle yhteistyölle. Suomen kannattaa osallistua aktiivisesti eri alueita yhdistäviin aloitteisiin ja verkostoihin sekä kaupunkien ja paikallistason toimijoiden yhteistyöhön, jotka pyrkivät vahvistamaan kansainvälisten instituutioiden toimintakykyä ja luottamusta niiden välillä.

EU:n piirissä esitetty ajatus Platform for Multilateralism -yhteistyöstä sekä International Panel on Inequality (IPI) kaltaisten riippumattomien toimijoiden tarjoamat keskustelufoorumit voisivat täydentää hallitustenvälistä yhteistyötä. Myös parlamentaarista ulottuvuutta olisi mahdollista vahvistaa Parlamenttienvälisen liiton (IPU) kautta.

Monenkeskisen yhteistyön vahvistaminen tarvitsee myös yksityisen sektorin nykyistä laajempaa sitoutumista.

Näitä mahdollisuuksia olisi syytä tarkastella täydentävinä vaikuttamiskanavina, ei uusina erillisinä prosesseina. Suomen rajalliset resurssit puoltavat osallistumista erityisesti sellaisiin aloitteisiin, joissa voidaan saavuttaa konkreettista lisäarvoa ja rakentaa laajempia kumppanuuksia.

Monenkeskisen yhteistyön vahvistaminen tarvitsee myös yksityisen sektorin nykyistä laajempaa sitoutumista. Sääntöpohjainen kansainvälinen järjestelmä luo yhteisiä pelisääntöjä kansainväliselle kaupalle ja vastuulliselle liiketoiminnalle. Yritykset, sijoittajat ja elinkeinoelämän toimijat voivat tukea kansainvälistä yhteistyötä globaalien haasteiden ratkaisemiseksi rahoituksella, vastuullisella liiketoiminnalla sekä teknologia- ja osaamisyhteistyöllä kestävän kehityksen tavoitteen 17 mukaisesti. Kansainvälinen kauppa ja kehitysyhteistyö täydentävät toisiaan: kauppa ja investoinnit voivat vahvistaa kumppanimaiden kehitysmahdollisuuksia, kun taas kehitysyhteistyö voi luoda edellytyksiä kestävälle liiketoiminnalle. Elinkeinoelämällä on myös merkittävää yhteiskunnallista vaikutusvaltaa. Puolustamalla julkisesti sääntöpohjaista järjestelmää yritykset voivat luoda vakautta ja kannustaa valtioita pitämään kiinni kansainvälisistä sitoumuksistaan.

Uudistuksen suunta ratkaisee – Millaisen YK:n Suomi haluaa rakentaa?

YK80-uudistus ei pääty yksittäisiin rakenteellisiin päätöksiin. Sen vaikutukset riippuvat siitä, miten päätökset toimeenpannaan, miten jäsenvaltiot muuttavat omaa toimintaansa ja millaiseksi YK:n johtajuus ja strateginen suunta muodostuvat seuraavan pääsihteerin kaudella. Uudistuksen onnistumista ei siksi voida arvioida ensisijaisesti saavutettujen säästöjen tai organisaatiomuutosten perusteella. Oleellisinta on, vahvistaako uudistus

YK:n kykyä vastata jäsenmaiden tarpeisiin ja saavuttaa tuloksia sekä tukea kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista.

Suomen vaikuttamistyössä on siksi tärkeää katsoa yksittäisiä uudistusehdotuksia pidemmälle. Keskeinen kysymys on, millaista YK:ta Suomi haluaa olla rakentamassa vuoteen 2031 mennessä ja mitä Suomen tulisi itse tehdä tämän tavoitteen edistämiseksi. Suomen kehityspolitiikan pitkän aikavälin päämääriä palvelisi parhaiten YK-järjestelmä, joka säilyttää vahvan normatiivisen roolinsa ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja kestävän kehityksen edistäjänä. Samalla YK:n on pystyttävä toimimaan nykyistä yhtenäisemmin, joustavammin ja tuloksellisemmin. Maatasolla tämä tarkoittaisi kansallisiin tarpeisiin perustuvaa ja vahvasti koordinoitua YK:n toimintaa, jossa järjestöjen osaaminen ja voimavarat yhdistyvät yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Tämä edellyttää YK:n globaalin tason neuvottelu- ja sopimusprosesseilta kykyä rakentaa yhteisymmärrystä maailman yhteisistä haasteista ja tuoda toimijoita yhteen. Samalla tarvitaan ohjauksen, rahoituksen ja kannustimien muutoksia, jotka mahdollistavat aidon yhteistyön maatasolla.

Suomen vahvuus voi olla kyvyssä yhdistää periaatteellisuus käytännön ratkaisuihin: puolustaa ihmisoikeuksia ja kansainvälistä oikeutta sekä edistää pitkäaikaisia painopisteitään, joissa Suomella on vahvaa asiantuntemusta ja uskottavuutta, ja rakentaa luottamusta eri maaryhmien välille. Samalla Suomi voi edistää uudistuksia, joiden onnistumista arvioidaan YK:n toimintakyvyn sekä ihmisten ja planeetan hyväksi saavutettavien tulosten perusteella.

Suomen vaikutusmahdollisuudet riippuvat kuitenkin myös sen omista valinnoista. Tarvitaan johdonmukaista vaikuttamista YK hallintoelimissä, yhteistyötä muiden jäsenvaltioiden kanssa sekä laadukasta rahoitusta, joka tukee YK-järjestelmän yhteistä toimintaa ja pitkäjänteistä tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Lähteet

Haastattelut:

Yhteensä 14 haastateltavaa, joista kaksi oli tutkijaa (Suomi, globaali etelä), viisi edusti ulkoministeriötä, kolme YK:n eri tasoja (päämaja, alueellinen, maataso) sekä neljä kansalaisjärjestöjä (Suomi, globaali etelä).

Kirjalliset materiaalit:

Ardila, F.D., Mamudi, R., and Nyamandi, C. (Part One) and Andric´, M.M., Prokhoriv, S., and Nordh, T. (Part Two). Noudéhou, A., Holmberg, B., Sabar, A., and Linnér, P. (Production Lead), Andric´, M.M. and Mamudi, R. (Report Coordination). (September 2026). The Financing the UN Development System. Keeping the Promise. Dag Hammarskjöld Foundation, UN Multi-Partner Trust Fund Office.

Arghiros, D., Barton, T., Chua, N., de Vivanco, C., and Tywuschik-Sohlstrom, V. (2025). System-wide evaluation on progress towards a "new generation of United Nations country teams". United Nations Sustainable Development Group System-Wide Evaluation Office, SWEO/2025/001

Denmark's Statement. (September 3, 2026). Statement for briefing on the UN80 initiative. Delivered by Deputy Permanent Representative, Ambassador Erik Laursen.

Economic and Social Council. (2026, June 23-25). Progress in the implementation of General Assembly resolution 79/226 on the quadrennial comprehensive policy review of operational activities for development of the United Nations system (E/RES/2026/22). United Nations.

European Union Statement. (July 29, 2026). Monthly Information Briefing on the UN80 Initiative. Statement delivered on behalf of the European Union by Mr. Daniel Beck, Chargé d'affaires, European Union Delegation to the United Nations.

European Union Statement. (September 3, 2026). UN General Assembly: Presentation of the UN80 Initiative Progress Report by UNSG Guterres. Statement by the European Union by H.E. Ambassador Stavros Lambrinidis, Head of the European Union Delegation to the United Nations.

Executive Board of the United Nations Development Programme, the United Nations Population Fund and the United Nations Office for Project Services (2026, June 19). Decisions adopted by the Executive Board at its annual session 2026 (DP/2026/25). United Nations.

Executive Board of UNDP, UNFPA and UNOPS, Second regular session 2026 (3rd meeting). (August 25, 2026). United Nations Transcripts. Tanskan ja Ruotsin puheenvuorot (katsottu 8.10.2026). https://transcripts.un.org/en/asset/k1e/k1ecbhx56v

Finland's National Statement at the UN-Women Executive Board Meeting (June 23, 2026). Delivered by Permanent Representative of Finland to the United Nations, Ambassador Elina Kalkku, in New York.

Finland's National Statement at the Executive Board of UNDP, UNFPA and UNOPS, Second Regular Session, Item 5: UNFPA structured funding dialogue. (August 25, 2026). Delivered by Mr. Lauri Voionmaa, Bureau Vice-President of the Executive Board of UNDP, UNFPA and UNOPS.

Finland's National Statement at the Executive Board of UNDP, UNFPA and UNOPS, Interactive Dialogue with the UNDP Administrator. (August 26, 2026). Delivered by Mr. Lauri Voionmaa, Bureau Vice-President of the Executive Board of UNDP, UNFPA and UNOPS.

Finland's National Statement at the Executive Board of UNICEF, Second Regular Session. (September 1, 2026). Delivered by H.E. Ms. Heli Lehto, Chargé d'Affaires, Deputy Permanent Representative of Finland to the United Nations.

Government Offices of Sweden. (Updated 23 June, 2026, katsottu 8.10.2026). Sweden in the UN: A more effective United Nations. https://www.government.se/government-policy/sweden-in-the-un/sweden-in-the-un-a-more-effective-united-nations/

Hastings, L. (June 10, 2026). Advancing in UN Reform: What Member States Can Do Now?. IPI, Global Observatory. Katsottu 8.10.2026. https://theglobalobservatory.org/2026/06/advancing-un-reform-what-member-states-can-do-now/

Hyrkkö, S., Sirén, S-S, Castrén, M., Biaudet, E., Sarkkinen, H. ja Hopsu, I. (6.11.2025). Kirjallinen kysymys YK-reformista sekä tasa-arvon ja seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien turvaamisesta. Kirjallinen kysymys KK 372/2025 vp.

IISD. (September 9, 2026). UN80 Reform Initiative Moves From "Diagnosis to Design". Katsottu 8.10.2026. https://sdg.iisd.org/news/un80-reform-initiative-moves-from-diagnosis-to-design/

Information Note. Update on the UN80 Initiative and UNICEF implementation. UNICEF Executive Board. Second regular session 2026.

Input from the Nordic countries in the UN80-UNESCO80 process. December 2025.

Joint Nordic-Baltic Statement (NB8). (May 12, 2025). GA: Dialogue with the Secretary General on the UN80 Initiative. Joint Nordic-Baltic statement delivered by Permanent Representative Ambassador Merete Fjeld Brattested, Permanent Mission of Norway to the United Nations in New York.

Joint Nordic Statement. (June 24, 2025). Update on the UN80 initiative by Under-Secretary-General Ryder.

Joint Nordic Statement. (August 26, 2025). UNFPA Strategic Plan 2026-2029. Second Regular Session of the UNDP/UNFPA/UNOPS. Joint Nordic statement by H.E. Ms. Anna Johannsdottir, Permanent Representative of Iceland to the United Nations.

Joint Nordic Statement. (November 11, 2025). UNESCO – Welcome to Director-General Dr. Khaled El-Enany. Joint Nordic statement delivered by Kristin Halla Kristinsdóttir, Deputy Permanent Delegate of Iceland to UNESCO.

Joint Nordic Statement: UNSC Leadership For Peace. (December 15, 2025). Statement delivered by H.E. Anna Jóhannsdóttir, Permanent Representative of Iceland to the United Nations.

Joint Nordic Statement. (February 11, 2026). UNICEF Executive Board – The UN80 Initiative and implementation by UNICEF. Joint Nordic statement by H.E. Anna Jóhannsdóttir, Permanent Representative of Iceland to the United Nations.

Joint Nordic Statement. (April 8, 2026). WFP. Nordic Statement on UN80. Statement held by Sweden on behalf of the Nordic countries. Published by Norway in the UN, Permanent Mission to the United Nations in Rome.

Joint Nordic Statement. (April 20, 2026). GA: Security Council reform (IGN). Joint Nordic Statement delivered by Deputy Permanent Representative Ambassador Andreas von Uexkül, Sweden.

Joint Nordic Statement. (April 24, 2026). Meeting on the Pact for the Future and UN80 Initiative. Joint Nordic statement delivered by Deputy Permanent Representative Ambassador Andreas Løvold, Permanent Mission of Norway to the United Nations in New York.

Joint Nordic Statement. (August 19, 2026). Nordic statement at the Security Council, Open Debate on Working Methods, 10210th meeting. Delivered by H.E. Ms. Heli Lehto, Chargé d'Affaires, Deputy Permanent Representative of Finland to the United Nations.

Kehityspoliittinen toimikunta. (10.2.2026). KPT:n täysistunnon pöytäkirja ja pöytäkirjan liite: eduskuntaryhmien näkemyksiä liittyen YK:n tulevaisuuteen erityisesti globaalien kehitys kysymysten ja Suomen kehityspolitiikan kannalta

Laaksonen, S., Smith, W., Tran-Nguyen, E., Kuvaja, M., Quiles, P. ja Suhonen, Riikka (2026) Review. Development, Trade and Investment Effects of Finland's Development Policy and Cooperation. Evaluation of Finland's Development Policy and Cooperation, 2026/4.

Niskanen, M. (4.9.2026). Fingo budjettiriihestä: Leikkaukset kehitysyhteistyöhön tällä vaalikaudella ovat olleet dramaattiset. Uutiset, katsottu 8.10.2026. https://fingo.fi/ajankohtaista/uutiset/fingo-budjettiriihesta-leikkaukset-kehitysyhteistyohon-talla-vaalikaudella-ovat-olleet-dramaattiset/

OECD. (2026). "ODA projections for 2026 and the near-term: Implications for vulnerable countries and sectors", OECD Policy Briefs, No. 59, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/d7c74fa2-en.

Parhiala, P. (10.4.2026). Kehitysrahoitus vähenee, vaikka tarpeet kasvavat – edessä kehitysyhteistyön uudistaminen. Näkökulma, Suomen Lähetysseura, katsottu 8.10.2026. https://suomenlahetysseura.fi/ajankohtaista/pauliina-parhiala-kehitysrahoitus-vahenee-vaikka-tarpeet-kasvavat-edessa-kehitysyhteistyon-uudistaminen/

Remme, H., Vormisto, J., Nieminen, A., Basnet, G., Juraev, J., Indrawan, M., Quang, P. N., Nurbaeva, R. Ja Abdurasulova, R. (2025) Evaluation of ICI cooperation in Asia

Sarkkinen, H., Keto-Huovinen, P., ja Hyrkkö, S. (23.6.2026). Kirjallinen kysymys UNFPA:n ja UN Womenin mahdollisesta yhdistämisestä sekä Suomen toiminnasta UNFPA:n mandaatin turvaamiseksi. Kirjallinen kysymys KK 286/2026 vp.

Tavio, V. (25.11.2025). Vastaus kirjalliseen kysymykseen YK-reformista sekä tasa-arvon ja seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien turvaamisesta. Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 372/2025 vp.

Tavio, V. (9.7.2026). Vastaus kirjalliseen kysymykseen UNFPA:n ja UN Womenin mahdollisesta yhdistämisestä sekä Suomen toiminnasta UNFPA:n mahdaatin turvaamiseksi. Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 286/2026 vp.

Ulkoministeriö. Valtiosopimusopas. Kansainvälisten ja EU-sopimusten valmistelua ja voimaansaattamista koskevat ohjeet. 2.3. Ministeriöiden välinen toimivallan jako. Katsottu 8.10.2026. https://um.fi/web/valtiosopimusopas/2.3-ministerioiden-valinen-toimivallanjako

UNAIDS Coordinating Board (2026, June 30 – July 2). Interim Report of the PCB Working Group on the Further Transition and Integration of UNAIDS into the UN System and Beyond (UNAIDS/PCB (58)/26.17). United Nations.

United Nations System. https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/un_system_chart.pdf

United Nations. (January 15, 2018). Shifting the management paradigm in the United Nations. Resolution adopted by the General Assembly on 24 December 2017. A/RES/72/266.

United Nations. (January 18, 2018). Operational acitivities for development of the United Nations system. Resolution adopted by the General Assembly on 20 December 2017. A/RES/72/236.

United Nations. (May 9, 2018). Repositioning of the United Nations development system in the context of the quadrennial comprehensive policy review of operational activities for development of the United nations system. Draft resolution submitted by the President of the General Assembly. A/72/L.52

United Nations. (July 17, 2018). Shifting the management paradigm in the United Nations. B. Resolution adopted by the General Assembly on 5 July 2018. A/RES/72/266 B.

United Nations. (2021). Our Common Agenda - Report of the Secretary-General

United Nations. (September 2024). Summit of the Future Outcome Documents, Pact for the Future, Global Digital Compact and Declaration on Future Generations

United Nations. (November 24, 2025). United to Deliver: UN80 Initiative. Action Plan. Corrected document, for Member State distribution.

United Nations. (April 2026). UN80 Initiative. Progress and Next Steps. A Comprehensive Guide to UN80 Initiative Work Packages.

United Nations. (April 22, 2026 update). UN80 Initiative: Environment. Work Package 27. Draft/ Working document. Pre-prefing materials.

United Nations. (April 22, 2026 update). UN80 Initiative: Joint Knowledge Hubs. Work Package 7. Draft/Working document. Pre-prefing materials.

United Nations. (April 24, 2026 update). UN Initiative: Regional Reset. Work Package 6 (also include Work Package 12). Draft/Working document. Pre-prefing materials.

United Nations. (May 12, 2026). Implementation of General Assembly resolution 79/226 on the quadrennial comprehensive policy review of operational activities for development of the United Nations system: Report of the Secretary-General. A/81/75–E/2026/61.

United Nations. (August 2026). UN80 Initiative. Other UN Secretariat Development Realignments. Support for LDCs, LLDCs and SIDS accross UN Secretariat entities. Secretary-General's Information Brief. Work Package 28/Action 31.

United Nations. (October 2026). UN80 Initiative. Streamlining environmental support to Member States for more impactful action. Secretary-General's Information Brief, Work Package 27

United Nations Economic and Social Council. (May 12, 2026). Development Coordination Office. Report of the Chair of the United Nations Sustainable Development Group. E/2026/67.

United Nations Economic and Social Council. (July 13, 2026). Progress in the implementation of General Assembly resolution 79/226 on the quadrennial comprehensive policy review of operational activities for development of the United Nations system. Draft resolution submitted by the Vice-President of the Council, Wellington Bencosme (Dominican Republic), on the basis of informal consultations on draft resolution E/2026/L.12. E/2026/L.21.

United Nations General Assembly. (2017, February 1). Quadrennial comprehensive policy review of operational activities for development of the United Nations system (A/RES/71/243). United Nations.

United Nations General Assembly. (2018, June 1). Repositioning of the United Nations development system in the context of the quadrennial comprehensive policy review of operational activities for development of the United Nations system (A/RES/72/279). United Nations.

United Nations General Assembly. (2024, December 23). Quadrennial comprehensive policy review of operational activities for development of the United Nations system (A/RES/79/226). United Nations.

UN-Women. Executive Board. (2026, June 23-25). Report on the annual session of 2026, 23-25 June 2026: Executive Board of the United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (UNW/2026/6). United Nations.

Valtioneuvosto. (2024). Ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko. Valtioneuvoston julkaisuja 2024:33.

Valtioneuvosto. (2024). Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteko. Valtioneuvoston julkaisuja 2024:37.

Valtioneuvosto. (2026). Valtioneuvoston ajankohtaisselonteko ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksesta. Valtioneuvoston julkaisuja 2026:25.

YK80-aloitteen verkkosivut. https://www.un.org/un80-initiative/en